Ч. 41 (14.873). Львів, пятниця 25. лютого 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Чому румунський уряд припинив

УКРАЇНСЬКІ, РОСІЙСЬКІ ТА НІМЕЦЬКІ ЧАСОПИСИ?

ДИВНЕ ВИЯСНЕННЯ МІН. ЙОРГИ.

Як подає „Черновіцер Дойче Тагеспост", мін. Йорга ось як вияснює на сторінках часопису „Неамуль Романеї" припинення меншинних часописів:

„Уряд припинив кілька часописів в українській, німецькій та російській мові. Загально говорили, що це меншинні часописи, але це неправда. Якщоб це були справді меншинні часописи, вони належалиб до меншини — української, німецької, російської. Та це не були меншинні часописи, лише друковані в мовах меншин; вони належали до жидівських журналістів, що підбурювали ті меншини проти румунської держави і пхали їх у руки комінтерну.

Ті часописи сповнювали в українських, німецьких та російських колах таке саме завдання, як у румунських колах рівночасно припинені „румунські" часописи, або як друковані у мадярській мові жидівські часописи в Семигороді".

Стверджуємо, що недавно припинені українські часописи на Буковині були власністю українців та мали українських редакторів і що вони дуже гостро поборювали комунізм. Чи мін. Йорзі це невідомо?

НОВИЙ ПРЕСОВИЙ ЗАКОН.

Румунський уряд підготовляє проект нового пресового закону, який наказує ліквідацію часописів, що не зможуть виказати, відкіля вони черпають фонди.

Італійські домагання до Англії.

„Дейлі Експрес" твердить, що мін. Чіано поставив такі домагання, над якими вчора радив британський уряд:

1) узнати анексію Абісинії;
2) зменшити морські сили на Середземному Морі до паритету з італійськими;
3) не фортифікувати острова Кипр;
4) приняти італійського представника до управи Суеського каналу;
5) допустити Італію до участи в обороні того каналу.

СПРАВА ОБОРОНИ ЄГИПТУ І СУЕСЬКОГО КАНАЛУ.

На думку італійців британські залоги на обох кінцях Суеського каналу становлять поважну потенціяльну загрозу для Італії, бо можуть перервати її звязок з Абісинією та взагалі зі Сходом. Охорону каналу можна залишити самому Єгиптові або забезпечити спільною гарантією Італії та Англії евентуально ще і Франції, бо лише ті держави межують своїми кольоніями з Єгиптом, крім того вони найсильніші на Середземному Морі. З огляду на те британські залоги в Єгипті зайві.

Колиб Англія зменшила свою середземноморську фльоту до висоти, яка не загрожувалаб італійським комунікаціям, Італія зменшила би свою залогу в Лібії та переставалаб дальше укріплювати острів Пантеллерію.

ЧЕМБЕРЛЕН НЕ ДАЄ ВИЯСНЕНЬ.

Лейбуристи зажадали в парляменті, щоб уряд опублікував усі документи, що ними виміняються з Італією. Прем. Чемберлен відповів, що це небажане з огляду на теперішні переговори з Італією.

Питання дальшої розбудови

АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЛЬОТИ.

На засіданні морської комісії американського парляменту адм. Дюбоз заявив, що для самостійної оборони атлянтійського побережжа необхідно за 3.2 міліярда долярів збудувати фльоту, зложену з 166-ох воєнних кораблів і 53-ох помічних; це тривало би коло 10 років.

Предсідник комісії Вінсон відповів, що будова тої фльоти зайва, бо при теперішньому відношенні найбільших фльот (5 : 5 : 3) теперішні морські сили Америки вистачають.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ХОТЯТЬ НА ВЛАСНИЙ КОШТ УФОРТИФІКУВАТИ ЗАХІДНИЙ БЕРІГ КАНАДИ?

До Оттави (столиці Канади) наспіла вістка, що штаби американської армії та фльоти добачують у безборонности західних берегів Канади (від Тихого Океану) небезпеку для Злучених Держав. Американський уряд призначить цього року 1,000.000 долярів на оборону перед японською інвазією, але військові знавці і багато політиків вважають, що цим шляхом Злучені Держави не запевнять своєї безпеки, колиб на них напав ворог від сторони канадійського побережжя.

В американських військових колах уже від кількох літ підносились голоси, що необхідно уфортифікувати береги канадійських провінцій Британської Колюмбії і Юкону. На їхню думку Японія легко може всадовитись на канадійському побережжі і там створити оперативну базу для війни із Злученими Державами.

Говорили навіть, що американський уряд готов за власні гроші укріпити береги Британської Колюмбії й перебрати у свої руки охорону канадійської границі, але таку пропозицію Канада відкинула.

Чи на недалекій сесії канадійського домініяльного парляменту ухвалять видатки на фортифікацію берегів Тихого Океану, ще не відомо; певне є, що справу забезпеки західних границь Канади на сесії основно обговорять.

КРЕДИТИ НА ОСВІТУ І ПОМІЧ БЕЗРОБІТНИМ.

Сенат ухвалив 250 мільйонів кредиту на поміч для безробітних до кінця червня ц. р.

Крім того Рузвельт зажадав 855 мільйонів кредиту на поліпшення шкільництва.

—o—

Присилайте передплату!

КОЛИСЬ І НИНІ.

МОРАЛЬНИЙ РОЗКЛАД ГАЛИЦЬКОГО МОСКВОФІЛЬСТВА.

(З приводу польсько-москвофільської співпраці в афері п. Войцеховського.)

Львів, 24. лютого 1938

Безприкмірний виступ п. Войцеховського проти Митрополита і справді солідарний із тим виступом барабанний вогонь польського шовіністичного фронту на Святоюрську Гору, мимохіть заактуалізували питання, яке становище супроти тих подій займе загал наших „старорусинів", котрі як-не-як є бодай формально (дехто з них безумовно і фактично) ісповідниками гр.-кат. віри та для котрих доля тої віри і Церкви особливо сьогодні, в обличчі занепаду православія, як національної твердині, не повинна бути байдужа. Чи цей загал відречеться таких своїх провідників і авторитетів, як ріжні Гулли і Ганасевичі, що свідомо чи несвідомо стали знаряддям чужої політичної інтриги, чи він до того ступня заскорузлий і засліплений звіриною ненавистю до українства, що не годен вже навіть второпати, де кінчаються межі партійних і „клянових" інтересів та де починається спільнота інтересів загально народних, без огляду на те, як хто схоче цей нарід називати?

Багато між нами українцями оптимістів, які покликуються на прецеденс 1918. року, коли москвофіли немов через ніч щезли, ввійшли до рядів УГА та своєю кровю засвідчили — єдність ідеалів усієї нації. Оптимістами треба бути, коли глядіти на еволюцію, що її перейшов цілий довгий ряд визначних москвофільських діячів, які під кінець свого життя опинились в національному українському таборі та коли порівнювати маразм, бездарність і повну декаденцію москвофільських залишків з динамікою та конструктивною творчістю українського національного руху. Оптимістом треба бути, коли стверджуємо безвиглядність анархістичної та курйозної і з погляду науки і життєвої дійсности політичної теорії „триєдиної нації" і коли згадаємо закон природи, який засуджує на смерть все штучне, підтримуване чужими соками.

Але поруч із цим невеселі думки насуває образ нинішніх відносин у галицькому москвофільському таборі. Занепад політичної культури і політичної орієнтації, як наслідок післявоєнного хаосу і розтічі, замітний у всіх народів і громадянств, не поминув також і наших „старорусинів", навпаки, проявився у них ще з більшою силою, ніж у всіх тих живих громадських колективів, які поруч із політичними спорами, успіхами й невдачами, безупинно виказують свою життєздатність у творчій господарській і культурній праці, яка абсорбує найбільше їхню енергію. Шалений упадок політ. культури москвофілів зрозумілий з огляду на цілковите занедбання партійними старорусськими вожаками культурно-освітньої ділянки. Не тільки темні маси простолюддя, але навіть інтелігенти, що залишилися в москвофільському таборі, не ма-

ють зовсім свого духового самостійного обличчя, своєї власної особовости, а йдуть навмання за партійними вожаками, видаючись поміж теорією „триєдиної нації“ Кареніна та видумами „теоретика“ Ганасевича, що „русини“ й українці — це два окремі народи!

Причиняється до цього ще заведена давніше „авторитативно-тотальна“ система організації партії, що виключає засадничо момент свобідної дискусії і аналізи поглядів та передовсім якінебудь спроби критицизму супроти своїх провідників у далеко більшій мірі, ніж це діється в дійсно „авторитативних“ чужинецьких політичних організаціях! А що „вождів“ галицького москвофільства можна підозрівати в усьому, тільки не в геніяльности, то й такий касарняний послух поглиблює лише культурно-політичну декаденцію того табору.

Таким робом уся політика „старорусинів“ як політичної організації — це політика кількох вожаків, яких можна порахувати на пальцях, при чому для цього підрахунку ніяк не треба стягати черевиків. А ментальність тих вожаків добре відома. Вона заключається в тому історичному: „Après nous le déluge“ („Після нас потоп“). Втративши самі віру не тільки в кращу будуччину, а таки просто в можливість зберігти на довшу мету свій політичний напрямок, ті проводирі проповідують явно і славно ганебне гасло: хай радше пропаде народне майно і всі національні цінности, яких управа опинилася в їхніх руках, ніж мають з них — після них — користати українці. Та коли вже одно найбільше майно зруйнували, а друге саме „викінчують“, коли загирили свої менші установи, — шукають на всі сторони земних благ, потрібних для підтримки свого животіння. Чужі протектори, що байдуже дивилися на „самоуніжтоженіе“ того відламу „русинів“, протекціонально приймали услуги тих, що ще чимнебудь диспонували; однак зруйнованим матеріяльно клієнтам не мають зовсім охоти щонебудь свого дати. В такому незавидному положенні москвофільські проводирі придумали новий жир: тим жиром мало би стати майно гр.-кат. Церкви! Ясна річ, що в цій кампанії помічники негайно найшлися в особах пп. Войцеховських, Остафінів та ріжних греко-католікуф.

Таким робом невідомо, хто кого використовує для своїх цілей: чи теоретики „триєдиної нації“, духові і політичні спадкоємці Дудикевичів і Пуришкевичів використовують Секретаріят Порозуміння для всеросійської пропаганди (гляди статті про „триєдину націю“ у „Львівських Вістях“), чи пп. Войцеховські та вся польська вулиця використовують захланних і завидних маленьких москвофільських лодців для своїх політичних цілей. Однак фактом є, що нині знову прийшла сталія ідеальної симбіози та співпраці. І та співпраця дійшла вже так далеко, що стаття сеніора Ставропігійського Інституту, цієї колишньої твердині і слави греко-католицької Церкви, стає матеріялом для атаки польського шовініста на греко-католицьку Церкву, на все її духовенство, на її Митрополита! Та співпраця дійшла так далеко, що деякі москвофільські достойники спеціяльно приїжджають з провінції, щоби конферувати з п. Войцеховським і давати йому „інформації“ — тенденційні, брехливі, накручені чи просто видумані — для нагінки проти Церкви, проти найбільших духових і матеріяльних дібр народу!! Чи можна було нижче докотитися, чи можна було дожити більшої ганьби як те, щоби польський шовіністичний посол, римо-католик, виступав у ролі немов оборонця та заступника одної частини тих самих греко-католицьких вірних проти другої частини і щоб оті його клієнти голосно не протестували, не застерігалися, що вони таких оборонців не потребують?!

Саме вчора, отже вже після виступу п. Войцеховського і після того, як стали нам відомі деякі його куліси, такі скандальні для гуртка наших москвофілів, явився у нас у Редакції один добродій зі статтею, в якій виказує звязок москвофільства з комунізмом та податливість москвофільських сел на комуністичну пропаганду. І ми йому з місця статтю відкинули, заявляючи, що наш спір з москвофілами, це наша внутрішня справа, але це сини одного й того самого народу, які нині є в цьому, завтра в іншому політичному таборі, та проти яких ми не можемо в найменшій мірі виступати в характері донощиків, що дають матеріял поліції чи прокуратурі. З правдивою сатисфакцією стверджуємо, що таке саме становище зайняла — без ніякого порозуміння з нами — й Редакція іншого українського щоденника, яка теж відкинула той рукопис.

І коли свого часу п. Каренін стояв на становищі, що все добро, яке є в Галичині, українське чи „староруське“, є добром одної нації, то це був підхід громадський. Ми боремося проти його тези, що ця нація — нація „русска“, поруч з якою нема другої і рівнорядної нації української, але все одно — його солідарність зі змаганнями „малоросів“ та „українофілів“, які бороняться перед польонізацією і польським наступом — це підхід чесний, громадський.

Таке було колись. Таке було й тоді, коли Русскій Исполнительний Комітет ставав в одну лаву з усім українством у засадничих загально-національних справах. Ба, навіть у такій тактично-політичній справі, як соймові вибори у 1922. році — „старорусини“ йшли ще разом з українськими національними партіями. Бо кермувалися громадськими критеріями. Які-ж критерії обовязують сьогодні тих „старорусинів“, які „інформують“ п. Войцеховського?!

А чейже й супроти гр.-кат. Церкви наші „старорусини“ мали у свому політичному минулому деякі „lucida intervalla“. Згадаємо на цьому місці один такий приклад із давніх, ще передвоєнних часів. Москвофіли вели тоді завзяту боротьбу проти гр.-кат. Церкви та її єрархії, подібно як тепер. (Гляди „Галичанин“ ч. 7 з 11 (24) I. 1907 р.). Всеж, коли польська преса з тодішнім ендецьким „Словом Польск“-им на чолі брутально напала на Митрополита, того самого Кира Андрея, тодішні москвофільські провідники та чоловий москвофільський журналіст, старий Осип Марков, виказали настільки політичного такту й особистої чести, що помістили в „Галичанині“ (ч. 46 з 28. II. (13. III.) 1907 стаття п. н. „Польска лють“) ось таку заяву: ...„Митрополитъ есть всегда духовнымъ главою всего галицко-русскаго народа и атаки противъ него считаетъ галицко-русскій народъ провокаціею.“

Які це давні часи! Яким почуттям стиду пронимають — за нинішні часи...

*

П. ГУЛЛА ПРОСТУЄ.

Від п. А. Гулли, сеніора Ставропігійського Інституту, дістаємо спростування, що він не давав ніяких матеріялів п. Войцеховському та що його взагалі не знає. Зате признає, що п. Войцеховський покликувався на його статтю із „Землі і Волі“.

(Здається, що п. Гуллі булоб важко заперечити, що інші чільні провідники москвофілів, яких імена нам врештою відомі, безпосередньо „конферували“ з п. Войцеховським.)

Декаденція західної демократії.

(Від нашого кореспондента).

Париж, 21. лютого 1938.

Яку ціль має Гітлер? Знетралізувати Францію, так, як це він зробив з Італією, та мати вільні руки для німецької чи територіяльної чи політичної і економічної експанзії в середній і східній Европі. Деякі кольонії повернуться Німеччині скорше чи пізніше. Безкровний похід вперед, ведений при байдужности західних демократій. Совіто-французький пакт це тепер головний атут німецького канцлера. Він використовує його та каже, що він боронить Европу і світ перед большевизмом. Німецька рука присутня від берегів Португалії аж до Китаю і вона не дозволить, щоб в якійнебудь частині світу повстала якась нова філія СССР.

Ми досі у своїх кореспонденціях не писали від себе ні одного коментаря до ситуації, в якій опинилась Франція з своїм совітським пактом, вище переказували провідну лінію всіх часописних статтей сьогоднішньої паризької преси.

Франція могла мати в цю хвилину обличчя найбільш лицарської нації супроти переможеного у великій війні німецького противника. Вона мала нагоду дати добровільно Німеччині все те, що взяв без її дозволу Гітлер чи його попередник, та за що Франція не виповіла німцям війни. Воєнне відшкодування, якого Німеччина не заплатила та якого Франція домагалася, — могло залишитись у світовій опінії, як спомин елегантного жесту Франції — дарунком переможця-вірителя переможеному довжникові. Віддача сарської области без плебісциту, відклик заборони загальної військової бранки у Німеччині чи заборони укріплювати Надренію — всі ці три велитенські внутрішні і закордонні успіхи Гітлера могли бути моральними успіхами переможця, Франції, але стали її політичними реальними невдачами.

Закордонна політика Франції від хвилини підпису версайського договору мала вигляд скупаря, який негодує і нарікає на довжника, але і не хоче і не має змоги домагатися, щоби він рішуче виконав свої зобовязання. Нині є наприклад уже всім відомий приказ Гітлера у хвилині вмаршу німецьких військ до Надренії: німецька армія мала відступити, якщо з лінії Мажінота вийшов би назустріч перший французький вояк...

*

Димісія Ідена і прихід льорда Галіфакса до Форін Офіс не викликали, очевидна річ, захоплення у Парижі.

Ідена вважали у Франції найбільшим прихильником англьо-французького „сердечного порозуміння“. З льордом Галіфаксом справа буде трудніша.

Він намагатисьме перевести угоду між чотирма велико-державами — завести мир покищо за всяку ціну на Заході. Принцип „збірної забезпеки“, ломаний у практиці, мабуть помер у Льондоні і в теорії.

Зрештою Велика Британія переживає трагічну спадщину по покійному Мекдональді, що її морально і матеріяльно роззброїв. Сотні міліярдів на зброєння кидає тепер Велика Британія, щоб наздігнати озброєних приятелів і противників. Велика Британія потребує часу. Англійські кораблі вільно торпедувати на Середземному Морі, англійського вояка вільно зневажити на Далекому Сході, — після кожного такого акту звичайних перепросин досить і все покищо йде в забуття.

Якщо безсторонньо приглядатися рішучим крокам тотальних держав і цій якійсь політичній анемії демократичних держав, то без сумніву диктатори записують у свому білянсі щораз нові додатні позиції.

Питання тільки, до якого ступня і часу йтиме ця декаденція демократій. Очі цілого світу звернені тепер на льондонську крізу та на нову англійську закордонну політику.

Ю. Студинський.

ЗА ОКЕАНОМ.

БОРОТЬБА ЗА ЦЕРКВУ.

Після дванадцятьлітнього процесу українці-католики у Вунсакет, Ровд Айленд, виграли церкву, яку збудували в 1924-ому році коштом 70.000 долярів. За цю церкву йшла ще від 1926. року боротьба між греко-католиками та незалежними. Тоді греко-католики програли у двох інстанціях і справу залишили, бо не мали надії її виграти. Незалежні всюди говорили, що „католицизм у Вунсакет вже закопаний“.

В 1932-ому році прийшов до Вунсакет новий український греко-католицький священник о. Василь Тремба. Тоді греко-католики відновили справу. Спробували насамперед відобрати цвинтар, що лежить в сусідньому стейті, Мессечусетс. Але програли і цим разом у двох інстанціях. Три роки пізніше відновили знову процес, **який тягнувся від 2-го квітня до 13-го**

червня 1936. р. Незалежні платили по 100 долярів денно свому адвокатові (процес відбувався три або чотири дні на тиждень, разом 32 дні), а греко-католики мали зі своїми адвокатами умову на 250 долярів за цілу справу. Зізнання свідків заняли 1400 сторін друку. Греко-католики знову програли. Але під впливом пароха зробили відклик до найвищого суду у Провіденс. Дня 24-го січня ц. р. найвищий суд усіми голосами рішив, що церква з цілим майном має перейти в руки греко-католиків. Це вже остаточне вирішення справи. Незалежні витратили на кошти цього програного процесу 14 000 долярів.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВИТАЛИ НОВОГО КАНЦЛЕРА О. ТАРНАВСЬКОГО.

Заходом комітету парохіян відбулась у неділю 23-го січня ц. р. вечором у парохіяльній салі у Філядельфії вечеря у честь нового канцлера і пароха Філядельфії о. Филимона Тарнавського. У вечері взяло участь коло 150 громадян і громадянок.

О. канцлера, що приїхав з родиною, привитали у дверях члени комітету та провели шпаліром Січовиків в одностроях на почесне місце за головним столом. Низку привитальних промов почав д-р Льонгин Цегельський. Один з чергових промовців п. Височанський, підкреслив патріотизм родини Тарнавських, з яких один був вождом Української Галицької Армії, а два сини о. канцлера відзначеними старшинами цієї армії.

На всі промови відповів о. канцлер Тарнавський короткою та щиро-сердечною промовою.

УКРАЇНКА ПЕРШОЮ ВИБОРНОЮ УРЯДНИЧКОЮ НА ФИЛИПИНАХ.

Американські часописи подали фотографію пані Віктор Варґас, яка є першою американкою, що на Филипинських островах добула становище виборного уряду. А саме її вибрали радним міста Сан Хозе, у провінції Міндоро.

Пані Варґас — це молода українка з Бріджтону. Її дівоче імя Ольга Процишин. Вона вийшла заміж за еспанця і виїхала з ним на Филипини.

МАРІЯ СОКІЛ СПІВАЛА ДЛЯ ДІТЕЙ СИРОТИНЦЯ.

Наші артисти Марія Сокіл і Антін Рудницький відвідали Сиротинець СС. Василіянок у Філядельфії і заявили, що уладять безплатний концерт для дітей сиротинця. Цей концерт відбувся 24-го січня. Були на ньому всі сестри та сироти, хлопці та дівчата. Пані Сокіл відспівала цілу низку народніх пісень і кілька дитячих пісеньок при акомпаніяменті А. Рудницького. Молоденька публика була захоплена співом і після концерту під акомпаніямент Матери Зинові відспівала многоліття нашим артистам.

УПР здержується від участи в голосуванні над буджетом.

Заява голови У. П. Р. посла Василя Мудрого в справі голосування над цілістю буджету в дні 23. лютого ц. р.

Високий Сойме! В імені Української Парляментарної Репрезентації маю за шану зложити отсю заяву:

З цієї трибуни декларували ми кількакратно наше позитивне відношення до держави та її оборонности. Ці наші заяви підтримуємо в цілій основі і надалі.

Одначе вже минулого року, голосуючи за буджетом у цілости, були ми змушені підчеркнути в окремій заяві наше **негативне становище до політики ресорту хліборобства і земельних реформ.**

Стверджуємо, що і в минулому році політика цього міністерства у відношенні до життєвих потреб українського народу не тільки не поправилась, але навпаки, погіршилася. Зокрема це міністерство переводить і надалі систематичну кольонізацію на території, що її замешкує українське населення, побільшуючи ще її засяг, а органи, що виконують земельну реформу, виключають українське населення від набування землі при парцеляції, при чому від кандидатів на набувців української народности вимагають зміни народности і релігії.

Політика **міністерства віроісповідань та освіти** за останні три роки у відношенні до потреб українського народу не зазнала ніякої поправи, ані у ділянці вселюдного шкільництва, ані середнього й фахового, ані високого. Українських дітей позбавляють надалі можливости вчитись у матірній мові, число шкіл з українською мовою навчання підпадає редукції з року на рік, а спроби, підняті українським громадянством з метою направи цього стану при помочі законного плебісциту, шкільна адміністрація знівечила.

Знов-же політика **міністерства справедливости** змагає до того, щоб зі судівництва й нотаріяту усунути українців. У ділянці судівництва, в якій зберігання права є найбільш суттєвою вимогою, не респектують мовного закону, а в останньому часі дійшло там до того, що громадян української народности позбавляють права складати судову присягу у матірній мові. Внесений тим самим міністерством проект зміни права про устрій адвокатури замкне українській молоді доступ до цього досі свобідного фаху.

Не маючи довіря до політики згаданих вище ресортів, не можемо голосувати за їх буджетом.

А що регулямін сойму виключає окреме голосування над буджетами поодиноких ресортів і ми з цієї причини не маємо можливости виявити наше негативне відношення до згаданих ресортів відповідним парляментарним актом, тому **здержуємось від участи в голосуванні над цілістю буджету.**

Зі сойму.

МІНІСТР КВЯТКОВСЬКИЙ КАЖЕ, ЩО БУДЕ КРАЩЕ...

В середу сойм радив над буджетом міністерства скарбу. Реферував пос. Голинський.

Між іншими промовцями, що забирали слово в дискусії, жидівський посол Мінцберг у гострій промові ствердив, що в буджеті ані одного ресорту не знайшов він позиції, які свідчили би про те, що жидівське громадянство це повноправна частина загалу людности польської держави. Зате доходові позиції буджету доказують, що жидівська людність у великій мірі бере участь у придбанні державі матеріяльних засобів. Тому він ставить вимогу, щоб

ЕВГЕН ГЕЛЬТАЙ.

Жінка, що хотіла вмерти.

У часах моєї молодости, коли я мав мало досвіду, мені трапилася цікава пригода.

Я сидів за вечерою, коли до мене нахилилася молода, гарна, жива жінка, з якою я познайомився кілька хвилин раніше, і спитала мене без ніякої передмови:

— Скажіть, будь ласка, чи ви моглиб вмерти для мене?

Вона спитала безбарвним, байдужим тоном. Зовсім так, начеб питала, який завтра день. При цьому вона глянула на мене сірими очима, якби хотіла вичитати в моїх очах відповідь. Коли я хотів відповісти банально „так", як наказує чемність у таких випадках, вона випередила мене: „Ні, не говоріть ще... Я не висловилася виразно... Чи ви згодились би вмерти разом зі мною?"

Тепер вона спохмурніла. Я був зовсім збентежений. Я відчув, що тут іде про якусь поважну справу і що її не можна поладнати чемною фразою. Та що робити, коли я люблю оце нуждене життя і зовсім не маю охоти вмирати з якоюсь чужою особою! Не міг-же я сказати їй цього... тільки те, що це буде для мене найбільша насолода вмерти з нею. Інакше я виглядав би смішно. Отже у спокійному, обдуманому тоні, якби тут ішло про якусь товариську послугу я заявив їй, що вона може розпоряджати моєю особою в кожній хвилині.

Молода дама віділтхнула глибоко і глянула на мене із вдячністю:

— Я знала відразу, що ви мене не розчаруєте. Де ви мешкаєте?

Я подав їй свою адресу.

— Завтра в 4-ій пополудні прийду до вас і скажу вам решту.

Від тої хвилини ввесь вечір не промовила ні слова. Зараз після вечері вона щезла зі своїм чоловіком, вищим офіцером. Я почав хвилюватись.

— Чи ви можете мені сказати, хто ця дама... моя сусідка? — спитав я господиню дому.

— Я відограла тут ролю ворожки. Вона цікавиться вами...

— Але хто вона?

Господиня сказала мені її прізвище:

— Її чоловік — майор... він кохає її і вона його.

— Чи вони мають діти?

— Ні.

— Чи ця дама не є нервова або химерна?

— Ні трохи. Вона дуже розумна жінка... цікавиться мистецтвом, має завсіди гумор...

— Не знеохочена життям?

— Ні, трохи... вона повна життя... Чи ви зовсім не помітили цього?

— Щиро кажучи, вона робить на мене вражіння веселої, хоч дуже стримана і не проявляє своєї вдачі. Зараз по вечері вона щезла.

— Я гадаю, що ви ще зустрінетеся з нею.

„Завтра по обіді"— я подумав собі нишком.

Тепер уся справа стала для мене ще більше таємнича. Коли я вертався тихої літньої ночі додому, я думав тужливо про завтрішній день. Я не знав, що маю зробити. Я відчував відповідальність за свої слова і водночас я розумів, що зробив дурницю. Решту ночі я провів на писанні листів до різних приятелів.

Врешті я дивився на всю історію трохи з веселого боку. Я був глибоко переконаний, що дама не прийде а коли прийде, то в останній хвилині таки роздумається щодо самогубного наміру. Коло 4-ої години я відчув неспокій. Коли ж наразі задзвонив дзвінок, я ввесь затремтів. Щоб мати свободу, я вислав свого льокая з листом на другий кінець міста зазначуючи, що він може не квапитися.

Я відчинив двері. Ввійшла дама. Вона мала за собі темний серпанок, якби тут ішло про романтичну зустріч. Вона тримала в руках два листи і кинула їх на стіл поруч моїх. Після цього зняла капелюх та рукавички і сіла на фотель.

Ми довго мовчали. Нарешті вона почала:

— Сподіваюся, що ви не жалієте своєї вчорашньої постанови?

— Ні трохи.

— А чи вам не видалось дивним моє бажання...

— Певно, що воно небуденне, але гадаю, що ви його розясните...

— Що я можу розяснювати? Я не кохаю свого чоловіка і життя не приманює мене. Я хочу вмерти. А я не маю сміливости зустріти смерть сама. Потребую до цього приятеля, який мене розуміє.

— Це справді дуже приємно, що ви зробили таку честь мені...:

— Ви жартуєте, правда? Маєте право до цього... бо ми ледви себе знаємо. Я зовсім свідома величини своєї жертви і не хочу нічого задурно...

Вона присунулася ближче до мене. Я здивувався.

— Я належу до вас — заявила вона таким гоном, як пишемо в купецьких листах: „Готовий до ваших послуг".

—Ні, пані — я відповів гордо. (Я був молодий без досвіду). — Коли я зважуся на щось

жиди мали в польській державі рівні права з іншими громадянами, бо досі вони тієї рівноправности не мають.

Декларацію в тому самому напрямі зложив і пос. Зомерштайн, який заявив, що жидівські посли не будуть голосувати за скарбовим законом.

Від УПР склав заяву **пос. Василь Мудрий.** Друкуємо її в цілости на іншому місці.

Під кінець дискусії забрав слово віцепрем'єр і міністр скарбу Квятковський. На його думку 1937-ий рік записався поважними активами в господарстві Польщі, а по устійненні зовнішніх та внутрішніх умовин можна висловити погляд, що 1938-ий рік буде кращий та під господарським оглядом корисніший. Міністр заповів, що реалізація планових інвестицій та публичних робіт під фінансовим оглядом запевнена, а вже в березні почнуться публичні роботи при допомозі Фонду Праці.

Після того сойм приняв буджет та скарбовий закон у другому читанні.

Доля палестинських арабів.

Союз арабських жінок для оборони прав Палестини вислав два протести до високого комісаря; тепер він приготовлює меморіял до всіх мусулманських організацій, в якому описує теперішню недолю палестинських арабів.

Від минулої осени англійці **арештували і зревідували понад 150.000 арабів, з них 7.000 затримали у вязниці довше як місяць.** 17 осіб померло у вязниці та згинуло на шибениці. Карні **експедиції знищили понад 100 домів.** Чимало піль **стоїть облогом,** бо їхні власники увязнені або англійці забрали їм худобу та мертвий інвентар на покриття контрибуції.

—o—

В обороні Церкви та її Голови.

„НІЯКІ СИЛИ НІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ НАС НЕ ЗЛОМЛЯТЬ.“

Напасть пос. Войцеховського в соймі викликала сильну реакцію також між українським громадянством стрілиського деканату. На свято Стрітення Господнього о. дек. Ст. Ковалів відправив у церкві у Стрілиськах Нових торжественну Службу Божу в намірення українського народу і Митрополита та виголосив відповідну проповідь. Співав хор під управою Т. Горния. Церква була освітлена немов на Великдень і виповнена вщерть українськими громадянством. Богослуження закінчено многоліттвіям Митрополитові і молитвою „Боже Великий, Єдиний“.

По Службі Божій відбулися сходини в чит. „Просвіти“, на яких громадянство рішуче запротестувало проти напасти пос. Войцеховського. Присутні заявили, що нема такої сили, яка могла би вирвати любов і пошану українського громадянства до Особи нашого Архипастиря. Кожна акція ворожих чинників проти Патріярха нашої гр.-кат. Церкви найде належний відпір цілого українського народу.

Крім того духовенство стрілиського деканату, зібране на своєму спеціяльному соборчику дня 18. ц. м. у Стрілиськах Нових, гостро осудило виступ пос. Войцеховського й одноушно заявило, що ніякі сили ні переслідування не відлучать українського духовенства й українського народу від гр.-кат. Церкви і Найдорожчого Архипастиря Кир Андрея. В обороні Його Найдостойнішої Особи стоятиме усе українське громадянство непохитно.

„В КОЖНІЙ ХВИЛИНІ СТАНЕМО ДО ОБОРОНИ.“

Українське громадянство Яричева Нового на окремих сходинах дня 13. ц. м. запротестувало проти виступу пос. Войцеховського, висловило пошану Митрополитові Шептицькому і заявило, що кожної хвилини стане в обороні гр.-кат. Церкви та її Найдостойнішого Князя.

ЗА ПРАДІДНУ ВІРУ Й ОБРЯД.

Українське громадянство м. Борислава глибоко обурене виступом пос. Войцеховського, протестує якнайрішучіше проти такого нападу на гр.-кат. Церкву, нашого Найдорожчого Архипастиря та на все українське духовенство. Одночасно висловлює свою глибоку пошану, синівську любов і відданість Голові гр.-кат. Церкви та заявляє, що кожної хвилини стане в обороні прав нашої прадідної віри та обряду. Цю заяву підписали представники всіх українських організацій та установ м. Борислава.

„МИ ГОТОВІ ДО ВСІХ ЖЕРТВ.“

Духовенство теребовельського деканату, зібране на деканальній конференції дня 22. лютого ц. р., з обуренням пятнує нечуваний виступ польського посла в соймі і некультурну поведінку та напасть шовіністичних польських кругів на Найдорожчого Архиєрея Кир Андрея і нашу Церкву. Зібране духовенство заявляє свою глибоку пошану і синівську відданість Митрополитові Кир Андреєві і готове піднятися всяких жертв під проводом Патріярха нашої Церкви для добра українського народу.

ПРОТИ ЗАЗІХАНЬ НА СТАН ПОСІДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Громадяни села Унева, перемишлянського повіту, на нараді 15-го лютого ц. р., ухвалили протест проти напасти на нашу Церкву й Особу Митрополита, заяву довіря Владиці та признання нашому духовенству за його працю й оборону прав нашої Церкви та народу. Зібрані звертаються з проханням до нашого духовенства, щоб воно і далі протиставилося всяким ворожим зазіханням на стан посідання українського народу.

Що писало „Діло“ 50 років тому

Ч. 33. Пятниця, 24 (12) лютого 1888.

У СПРАВІ ПАТРІЯРХАТУ У ЛЬВОВІ.

„Діло“ наводить на передовому місці статтю „Вінер Альґем. Цайтунґ“ п. н. „Мадярські русини“, в якій львівський дописувач того часопису пише про те, що появилася вістка, начебто папа Лев XIII з власного почину запитався конґреґацію „де пропаґанда фіде“ про її думку про те, чи не добре булоб піддати греко-кат. єпископів у Мадярщині під юрисдикцію львівського українського митрополита, що мав би в такому разі титул і рангу патріярха.

„В тутешніх руських колах — наводить „Діло“ дослівно слова дописувача „В. А. Цайтунґ“ — приняли цю вістку холодно (? — Ред.) й коментують її усяко. Очевидно була би це величезна зміна у поглядах Курії і мала би значіння важного кроку в реалізації запорученої унійтській церкві актами унії і папськими буллями автономії, — але тут беруть на увагу те, що подібні сентиментальні пориви від часу відомого вислову Венедикта XIV „О меі карі Рутені, пер вос еґо Оріэнтем конвертендум сперо!“ дуже часто повторялися, але виконання прихильних намірів деяких пап завжди перебили Єзуїти та „непримирні“ в колеґії кардиналів і всі автономні змагання зараз у перших порах придушував імперативний виступ Курії“.

„НЕОБХІДНИЙ КОНСУМЦІЙНИЙ ПРОДУКТ“.

На засіданні комісії для податку від горілки у віденському парляменті, „пос. Рутовський зазначив насамперед, що закон від оковити є зі всіх, які колинебудь в державній раді предкладали, найважніший, а для Галичини спеціяльно має дуже великий інтерес. Новий проєкт збільшує вдесятеро теперішній податок, а Галичина заплатить 15, а як продукція не буде обмежена, 18 міліонів. Горілка є в Галичині необхідним консумційним продуктом, а консумція виносить щонайменше 6 літрів на одного чоловіка“.

ТРИ ЄПАРХІЇ ПЕРЕД 50-ТИ РОКАМИ.

У новинці: „Згідно з шематизмовими обчисленнями львівська архиєпархія нараховує 921.682 душ, станиславівська єпархія 768.930 душ, перемиська 977.124 душ, разом 2.667.736 душ греко-кат. обряду.

то роблю це без задніх думок. Я обіцяє вам і дотримаю слова.

Дама засміялася іронічно:

— Слова дотримати мусите.., бо якби і не дотримали, то мій чоловік вас забє. Я написала до нього лист із заявою, що вмру нині з тим, якого кохаю. Коли ви мене не вбєте то він вас убє.

Поправді то я не здавав собі справи з поваги становища аж до тої хвилини. Але тепер я перестав собою володіти. Я кинувся до дами, вхопивши її за руку:

— Ви кажете неправду!

Але голос її так тремтів, що я відчув її щирість. Я почав кричати:

— Чому я маю жертвувати собою і вмерти так молодо?!

Дама нараз змінилася. Вона підійшла до мене як до безборонної дитини, поклала голову на мої груди і прошепотіла

— Тому, що я тебе кохаю.. Ти можеш бути щасливий, але мусиш і вмерти зі мною!

Я мимоволі поцілував її і впав на канапу. Я чекав на смерть, але вона не приходила.

За якийсь час я обізвався гнівно: „Добродій муж чомусь спізняється...“

Дама почервоніла:

— Він взагалі не прийде.

— А ваш лист до нього! Ви-ж сказали, що написали до нього... Отже ви говорили неправду.

— Ні, я не говорила неправди. Я написала його, але...

— Але що?!

— Але я його взяла зі собою.

Перекл. **в. г.**

Польські націоналісти про українську справу.

ЩЕ ОДИН ДИСКУСІЙНИЙ ВІДЧИТ У ВАРШАВІ.

Варшава, 22. лютого 1938.

Черговий сутопольський дискусійний вечір на українські теми, зорганізований недавно відомою націоналістичною групою **„Ютро Праци“** у Варшаві відбився в тутешніх політично-пресових колах широким розголосом, хоча мав чисто внутрішній характер.

Ініціятива того відчиту вийшла — як можна догадатися — від референта української політики в „Ютрі Праци“ ред. **В. Ігнатовича**, що — як ми вже подавали — вплинув на діяметральну зміну становища групи послів Мадейського і Будзинського в українських справах, увівши туди відому ідеольоґію прометеїзму на місце недавнього україножерного шовінізму.

Відчит відбувся у великій салі Ресурси Обивательської при численній участи представників польського політично-парляментарного і пресового світу. Запрошений прелеґент ред. Бончковський виголосив довший реферат про українську справу, оперуючи добре відомими українцям політичними перспективами й арґументами.

Цікава була теж потім оживлена **дискусія** і то з огляду на особи промовців, як і на зміст їхніх промов. Відкрив дискусію **посол Мадейський** промовою, в якій виявив поважне знання і зацікавлення українськими справами. **Ред. Ігнатович** виступив з довшою промовою, в якій вимагав від польського модерного націоналізму **поважного трактування української проблеми.** Промовець підкреслив, що польсько-українські відносини можуть позитивно розвязати лише два чинники: **державна адміністрація і свідомі ваги справи поляки, як пануючий і рішаючий елемент.** Проєкт промовця створити диспозиційний центр, отже щось у роді окремого міністеріяльного підсекретаріяту українських справ, зустрівся з критикою чергових дискутантів. Здивував усіх спокійний тон промови **ред. „Фаланґи“ Васютинського,** що підкреслюючи потребу боротьби з німцями, лагідно поставився до української справи, виказавши значну еволюцію думок. **Пос. Будзинський, інж. Реклевський,** (запроектували будову памятника Кисілеві й Острожському), адв. **Орлянський** і п. **Маньковський** порушували ріжні фрагменти обговорюваної теми.

Після того відчиту відбулася — знаємо це з поважних джерел — редакційна конференція співробітників і політичних видавців „Ютра Праци“, щоб скласти і проголосити **політичну декларацію групи в українській справі.** Декларація появиться на днях в офіціозі групи.

Подаючи до відома українського читача ці інформації, не можемо не заакцентувати факту, що впадає в очі: правдиві польські патріоти самі **корегують** свої помилки на українському відтинку. Не можемо теж не завважити, що редактор українських справ „Ютра Праци“, що це недавно ентузіязмувався — за обома панами М. С-ами з „Газети Польської“ — відомими деклараціями львівського Секретаріяту Порозуміваючого — стратив, як видно, довіря до тої акції „патріотичних“ львовян. А коли ще сьогодні кличе до українців: „Більше світла, приспішіть еволюцію свого світогляду, менше „йорданських“ квестій! („Ю. П.“ з 20 ц. м.), то порадимо йому, щоб оклик цей спрямував до своїх співгромадян, бо там ще дуже багато світла в українській справі потребують люди типу посла Войцеховського й інших „спасителів батьківщини“.

КТВ.

—o—

Жіноча сторінка.

Кілька слів нашим артисткам.

Хоч кіно забрало величезну кількість публики театрові і маса, яка наповняє щоденно кіно, переважно не буває у театрах і театр тепер може лише розвагою для вибраних, що уміють відріжнити золото від позліткй, для нас, українців театр і далі має величезне значіння.

Театр по своїй ідеї є освітньо-виховною інституцією, що впливає на культурний рівень народу. Але не тільки освітньо-виховне значіння має театр, а ще є він і добрим засобом пропаганди, а це для нас українців має неабияке значіння.

У відродженні ріжних народів значіння театру було величезне і це відповідно оцінили історики та провідники тих народів. Театр у відродженні нашого народу теж мав неменшу ролю. Згадаймо хочби лиш про те, що коли на Наддніпрянщині під царським гнетом завмерло всяке національне життя, то театр був може єдиним середовищем, де чути було українську мову, українську пісню, і де зберігався український побут та народній стрій.

Але ми ще не можемо говорити про вплив театру лише в минулому. Для нас театр і далі має своє значіння освітньо-виховне і як засіб втримати любов до свого рідного, до своїх історичних постатей, і як засіб зберігати наш побут, наші звичаї та строї.

Ось тут і доводиться сказати кілька слів до наших шановних Пань Артисток.

Наші артистки мусять собі добре усвідомлювати, що їх праця в театрі трохи відмінна від праці артисток інших народів. Мусять вони памятати, що крім доброї гри та таланту вимагаємо від них ще далеко більше, а саме, щоб вони дійсно сповняли своє виховне і пропагандивне завдання. Від наших артисток вимагаємо інтелігенції, освіти та поважного підходу до своєї професії.

Коли наші театри серед невимовно тяжких умов, у вічній мандрівці з місця на місце, у холоді, часто й голоді провадять свою працю, то тут може підтримувати їх лише ідея, лише свідомість виконуваного завдання і великої місії, може облегчити нашим артистам їх тяжку працю, тяжкі умови життя вічних кочівників. Але таке почуття може давати вдовілля лише тоді, коли воно буде повне і заслужене. Лише тоді, коли наші артистки знатимуть, що вони свою місію виповнюють дійсно так, як від них того вимагає сучасне тяжке народне життя і зможуть сказати, що працюють не лише для гіркого шматка хліба.

Хто знає, чи над цим коли задумується більшість наших артистів поважно, хто знає чи наші пані артистки усвідомлюють собі також, які вимоги ставить до них громадянство. У деяких галузях свого мистецтва вони трохи занедбуються і замість користи нераз може приносять, навіть при всій добрій волі, і деяке зло. Мова тут про наш народній стрій.

Коли наші мистці, наша преса, зокрема жіноча преса з „Новою Хатою" на першому місці, наша інтеліґенція, наші економічні і культурно-освітні орґанізації піднесли тепер гасло боротьби за чистоту народньої ноші, за відшукування стародавніх народніх строїв, за викинення з нашої народньої ноші всякої чужої „циганщини", коли бодай раз на рік зїздиться наше жіноцтво з цілого краю на покази народньої ноші, привозячи з собою нераз правдиві народні скарби, коли навіть по провінціяльних містах, і більших селах ці покази народньої ноші набирають такої популярности, ми не бачимо, на жаль, щоб цією ділянкою цікавились наші артистки. Ані не бачимо наших артисток на тих вечорах народньої ноші, ні як глядачок, ні як учасниць, хоч у своїм мандрівнім життї вони моглиб відкопати багато цікавих зразків народніх строїв, ані не бачимо, на жаль, впливу цього нашого безсумніву корисного руху на їх сценічних одягах. Можнаб сказати навпаки з великим жалем, що саме наші артистки багато шкодять у відтворенні стилевости нашого строю, у збереженню нашого побуту.

Возьмім отакий приклад. Недавно відбувся в одному з наших провінціяльних міст такий показ народньої ноші. Було багато гарних народніх строїв тої околиці, були такі, що й небагато їм до сотні літ бракувало, були й строї з околиць інших, було й кілька правдиво гарних народніх строїв таких тепер люблених „полтавських". Ці „полтавські" народні строї, хоч теж може трошки вже зманеровані, але всеж старанно дібрані, робили гарне враження. Але був і один стрій, якому розпорядчики по довгій надумі вирішили дати неокреслену назву з „Великої України". Власничка строю гаряче доказувала, що вона той стрій скопіювала із строю якоїсь нашої артистки і що то таки „правдивий" полтавський стрій. Ніхто не мав серця сказати тій милій дівчині, що той стрій нічого спільного ані з полтавським, ані взагалі з якимсь нашим народнім строєм не має, а що вона зробила з себе правдиву папугу. Махнули рукою і стрій пустили, як великоукраїнський, бо мовляв, тут і так ніхто не знає, як той стрій в дійсности виглядає, а люди приймуть з оплесками і любовю все, що носить назву „Великої України".

А ось в одному з вікон нашої крамниці побачили ми табло артистів одного з наших театрів, що завітав до столиці. Гарні артистки, що й казати, але чому вони вирішили прикрасити себе якимись квітяними колесами замість наших гарних вінків, чому їх народні строї взагалі більш подібні чи то до мадярських, чи то до циганських? — трудно сказати. Чи не булиб вони ще вдесятеро гарніші, якби вони вбрались у дійсно стилеві народні строї?

Але ще гірше. Хай там уже ті „полтавські" строї манерують на всі способи, бо того вимагають нібито сценічні ефекти (беремо це очевидно під увагу), хай там історичні строї не будуть надто вірні, але чому навіть тоді, коли йде песа з галицького життя, коли ті строї наш нарід ще й сьогодні зберіг у повній чистоті, чому й тоді наші артистки додають до нього свої вигадки, навіть і тоді, коли вони настільки ефектовні, що додавати вже до них нічого не треба. Чому гарні гуцульські ходачки замінювати черевиками на височенних французьких закаблуках? Чому хустку не завязати так майстерно і гарно як то гуцулки роблять, а витворювати з неї якісь дивовижі? Якою тут вже потребою можна себе оправдувати?

Дорогі наші сестри артистки! Цінимо, високо цінимо Вашу працю. Признаємо, що вона йде в двлеко тяжчих умовах, як на чужині. Знаємо, що треба нераз правдивого героїзму, щоб витримати всі невзгоди життя українського артиста, для якого, на жаль, наше громадянство ще й у столиці нашій не спромоглось вибудувати відповідного театру. Покладаємо великі надії на Вашу працю по наших глухих закутках. Віримо, що висліди Вашої праці дадуть добрі овочі, але таки просимо Вас за одно: ставтесь з більшою увагою до своєї виховної і культурної праці, памятайте, що пропаґанда є теж одним із Ваших завдань, але пропаганда дбайлива. Не калічте нашого побуту, не приносіть у жертву дешевому ефектові краси нашого народнього мистецтва, не засмічуйте нашого народнього мистецтва якимись власними, чи ще гірше, чужими додатками. Дбайте трохи про стиль і душу нашого народу, що вилилась у наших прегарних народніх строях і виробах, а також дбайте трошки і про чистоту нашої мови, про що теж можнаб дечого сказати. Тільки тоді, коли Ви будете свідомі своєї важної ролі не на сцені, а в життї нашого народу, тільки тоді Ви зможете у майбутньому претендувати на почесне звання пробудниць національної свідомости і жрекинь рідної культури.

Х. К.

Практичні поради.

Щоб добре вичистити і змягчити Ваше волосся, вбийте на піну кілька бʼлків і тим насмаруйте волосся при самому корені. Хай добре висохне, а потім вмийте теплою водою, а ще ліпше такою мішаниною: 150 грамів руму, 160 грамів рожевої води. Волосся буде як шовкове і матиме приємний запах.

Щоб Ваші руки були ніжні і білі зробіть собі на ніч так: зваріть сильної білої барабольі в „мундурках". Заварені оберіть і зробіть гладеньке піре додаючи досить молока. Цим досить рідельким тістом намастіть перед сном добре руки і спіть в легеньких старих рукавичках (нитяних чи шовкових).

Балачки про моду.

СУКНЯ, ЯКОЇ НАМ НЕ СМІЄ БРАКУВАТИ.

„Маю білети до театру" — радісно сповіщає Вам дбайливий чоловік. Або: „Нас запросили панство Х. на вечерю" — скаже він Вам і додасть, що запрошені тільки Ви з чоловіком — отже все буде якнайскромніше. Або ще коли Ви панна, а маєте там якогось „хлопчиська" і він прийде з якоюсь подібною пропозицією: „Ходім сьогодні до каварні, бо вже в театрі були, в кіні нема нічого цікавого, а в каварні можна посидіти, поговорити собі, а може й знайомі зустрінуться"...

Легко тим „панам" приходити з такою пропозицією, та ще й висловленою радісним голосом, бо сподіваються, що Вам приємність роблять, але Вас нераз при тому холодний піт обілле, а в голові витанцьовує коломийки: „А в чім-же я маю йти? А що на себе?" В театрі звичайна буденна вистава песи, що вже кілька тижнів йде; отже вечерова суконка, а навіть Ваша пополуднева ота парадна не буде підходити, тимбільше, коли на дорогі місця не вибираєтесь. Йти до панства Х. на простеньку вечерю в парадній суконці теж не можете, а Ваша щоденна суконка моглаб бути для господарів доказом неуваги до їх запрошення. Йти до каварні в звичайній буденній суконці теж не личить, а зрештою хочете може на „когось" трохи святочніше враження зробити. І Ваш „пан" може у Ваших очах помітити переляк зі зробленої пропозиції, який він ріжно може собі вияснити, а в кожному разі може він відбитись і на його доброму настрою, а цього Ви напевно не хочете.

Щож робити? Мати суконки на ріжні випадки Вам засоби не дозволяють, а зрікатись приємного товариського життя Ви не маєте ані причини, ані охоти.

Рада проста: зробити собі одну якусь таку суконку, що вона Вам послужить у ріжних випадках Вашого життя, а потім і на буденну її доносите. Для такої суконки одна й найважніша засада — це добрий матеріял. Друга вимога добрий крій, третя відповідний фасон, що надається на всі випадки. Ця суконка, хоч і буде може коштувати пару золотих більше, але виправдає витрати стократно.

Модна референтка одного з французьких журналів пропонує на таку суконку „на всі випадки" крій комплету, т. зв. спідннички з жакетиком. За останніми вимогами моди ці жакетики досить короткі, а тому, що вони „француського", а не строго „англійського" крою, то їх дуже легко уріжноманітнювати. Можуть вони бути і з тяжчого шовку і з легкої вовни. Колір звичайно невтральний, такий, щоб не набрид скоро і щоб до нього відповідала більша кількість ріжних кольорів, коли ми таку сукню схочемо уріжноманітнити якимись комірцями, пасками чи іншими додатками. Блюзки під такий комплет не вбираємо, а лише ріжні передки на ріжний спосіб і з ріжного матеріялу зроблений. Спідничка такого комплету не строго рівного крою, а трошки поширена чи прибрана якимись закладками, збиранням, драпуванням тощо.

Інша модна референтка пропонує знову цілком гладку з вузьким рукавом суконку з тяжчого шовку, а до неї ріжні приставні від ліктя манжети ширші і вужчі, камізольки та комірці з того самого, або контрастового матеріялу, або навіть і цілі прищіпні боки чи передки до спіднички.

Одначе у обох згаданих референток одне спільне. Описані ними моделі кольорові, а не чорні, бо на їх думку сам чорний кольор надає суконці надто офіційного тону, який не завсіди в таких випадках, як ось тут на початку згадано, доцільний. За кольори „невтральні" вважають вони сірий у найріжнородніших відтінях (до речі він взагалі потроху приходить по довшім часі до моди), найбільше сіро-синій, так би мовити „голубиний", бронзовий у трохи неозначено табачковім відтіні, а вже особливо темний „беж" та ріжні тканини, що лучать в собі кілька відтінів, що теж (коли вірити французьким референткам) прийде з весною до великої моди.

Та більше від тих порад ріжних референток поможе ще Вам Ваша власна фантазія, але над ідеєю такої сукні „на всі випадки" варто застановитись, бо поможе вона Вам у неодному клопоті, а пропозиція кудись піти буде для Вас приємністю, а не причиною непотрібного збентеження, яке преріжно може розуміти той, хто Вам таку пропозицію зробить.

Рита

Сторінка без політики.

Чоловік, що малював портрети духів.

Ірландський маляр Франк Лі придбав собі немалу славу своїми портретами духів, що їх він рисує у присутності свояків покійного, на підставі привидів у темній кімнаті. Закордонні часописи містять розмови своїх співробітників з дивним маляром, який оповів їм своє повне пригод життя, та про свої звязки із засвітами.

У скромно удадженій кімнаті стоїть сталюга з крейдковим рисунком дівочої голівки. У кімнаті панує пронизливий холод, ґазова кухонка дає лиш дуже мало тепла, але Франк Лі, який там мешкає, зовсім тим не турбується. Віддавна ходить він на проходи без плаща і зовсім не вражливий ні на спеку ні на холод. Частину свого життя перевів він в Індіях, де працював як рисівник в індійському часописі, частину життя перебув в Ірляндії, як журналіст, відтак бував у Канаді, вкінці опинився в Англії. Від довшого часу примістився він у Льондоні й почувається там дуже добре.

Звязки із засвітами.

Франк Лі — це сороклітній мужчина з буйним шпакуватим волоссям, з викривленим у боксерській зустрічі носом (він був замолоду боксером) і зі синіми привітними очима, прикритими сильними шклами окулярів. Його голос милозвучний. Франк Лі оповідає, що він уже малим хлопцем виявляв окультистичні здібности і як учень мав нераз у ліжку, заки ще заснув, ріжні привиди, одначе він не відважився зі своїми родичами про всі ті явища говорити. Він учився малярства і той талант нашкіцувати кількома рисами добрий портрет, станув йому відтак у пригоді, коли він на підставі своїх привидів рисував портрети духів, що виринали перед ним із темноти.

Спершу Лі був портретистом і карикатуристом, щойно пізніше перекинувся він на маляря духів. Він може з кожним духом навязати контакт, якщо підчас сеансу є якась людина, що стояла з небіжчиком у близьких звязках.

Напр. одного дня прийшов до Франка Лі якийсь молодий чоловік, який хотів його мабуть виставити на пробу. Молодий чоловік просив намалювати йому портрет небіжчика батька. Лі притемнив кімнату, велів свому гостеві описати постать батька і в темноті нарисував портрет. Молодий чоловік не міг просто з дива вийти. Кілька годин пізніше прибіг він знову і приніс світлину свого покійного батька.

Портрет був просто до подробиць схожий із світлиною.

Особливі привиди.

Лі оповів ще, що його дивні окультистичні здібности дають йому іноді змогу зазначити на портреті небіжчика такі хиби, чи знаки, про які самі свояки не памятають. Напр. одного разу нарисував він портрет матері якоїсь жінки. Небіжку нарисував він сліпу на ліве око, безпосередньо після того, як він дістав замовлення. Жінка, що замовила портрет заявила, що небіжка мала праве око сліпе. Чергового дня прийшла вона знову з телеграмою своєї сестри, яка апробувала портрет Франка Лі. Небіжка була справді сліпа на ліве, не на праве око.

— Бачу перед собою лице небіжчика — заявив Франк Лі, описуючи техніку рисунку у темноті — іноді дуже бліде й невиразне, іноді дуже гостре, у ріжних сталіях життя. Часом бачу лиш світлину, що мені її подає рука духа. На підставі такої світлини рисую я портрет. В одному випадку нарисував я 11 ріжних портретів одного чоловіка в 11 ріжних періодах його часу.

— Недавно прийшла до мене жінка, яка хотіла мати портрет свого приятеля, який перед кількома роками помер. Я пригасив світло і небавом після того перед нашими очима розігралася трагедія того чоловіка. Він приложив револьвер до свого чола і Лі та його клієнтка запримітили блиск револьверового вистрілу.

Рятунок перед смертю.

Надприродні зяви, що їх Франк Лі як маляр так швидко рисує, врятували вже йому нераз життя. Коли він мандрував ще індійськими джунглями, запримітив він одного дня, так сказатиб у душі, перед собою тигра, який кинувся на нього. Маляр завернув коня на інший шлях і коли вечором вертався, довідався, що саме в тому місці, де він мав привид, тигр напав на туземця і роздер його.

— Мої надприродні сили, чи пак здібности — заявив Франк Лі журналістам — віддав я на послуги людству і хочу, по змозі своїх сил, людям помагати. Така мета мого життя і я справді радуюся, що можу багато добра людям зробити.

Франк Лі їздив уже по всіх-усюдах і виголошував реферати про свої дивні сеанси та портрети духів. Справді Франк Лі є феноменом наших часів і багато вчених не може собі ніяким чудом пояснити тих дивних явищ.

—o—

Несамовиті доми.

В Англії є чимало таких домів і навіть вулиць, в яких щось „страшить". Англійці привикли так до ріжних духів та зяв, як до бефштику, чи „віскі енд сода" і зовсім не переймаються тими дивними неприродними явищами.

БІЛА ПАНІ З БРАЙТОНУ.

Одним із таких найславніших будинків вважають „дім духів" у славнім англійськім живці Брайтоні. Ріжні люди оповідають що бачили якусь зяву гарної, молодої жінки, або малого хлопця. „Дім духів" замешкувала у 18 ст. любовниця котрогось англійського короля. Кажуть, що її малого сина схопили, самуж любовницю отруїли. Її трупа замурували відтак у підземеллях того будинку.

Приблизно перед 50. роками старий будинок замінили в гостинницю. Від тієї пори дуже часто трапляється таке, що готелеві прислужники прибігають бліді й перестрашені до директора гостинниці й оповідають, що вони бачили „білу паню" або її синка. Зява переходить повільним кроком через кімнату і раптом розпливається в повітрі. Також і гості бачили в ріжних порах примари „білої пані" і її синка.

ПРОКЛЯТА ВУЛИЦЯ В ЛЬОНДОНІ.

У 1900. р. викинули з чиншового дому на Вандальській дільниці Льондону якусь стару циганку за те, що вона не платила від кількох місяців чиншу. Стару циганку вважали чарівницею і ворожкою. Коли двох поліцистів викинуло її силою з мешкання, попала вона в скажену лють і почала так голосно викрикувати, що й чули на цілій вулиці:

„Всі мешканці цього дому небавом помруть. Ті, що сьогодні є ще немовлятами, ніколи не будуть зрілими людьми, бо одної темної ночі вийде з неба смерть і заглада. Ціла вулиця стане одною руїною і ніхто не схоче тут мешкати!"

Проклін старої циганки сповнився серед дивних обставин. У 1903. р. вибухла в багатьох будинках згаданої вулиці пошесть бігунки, яка потягнула за собою багато людських жертв. Одної темної ночі в 1917. р. відбувся летунський наступ цепелінів на Льондон. Багато бомб упало на „прокляту" вулицю і вони перевернули цілий ряд домів у руїну. Мешканці переселилися в іншу околицю. Але руїни стояли далі, бо ніхто не бачив ніякого інтересу у відбудові розвалених домів.

Мури стояли опустілі й порослі мохом. Згодом вони почали зовсім розвалюватися. Між руїнами гуляли цілі череди щурів, які стали справжнім нещастям цілої околиці. Коли ж одного дня частина муру якоїсь камениці поранила важко прохожу жінку, тоді цілу вулицю загородили деревляним плотом. Щойно недавно знайшлися люди, які не привязують ваги до проклону старої циганки й хочуть відбудувати зруйновану вулицю.

МАРЕВО НЮ-ЙОРКУ.

Також і Ню-Йорк може почванитися „домом духів", який стоїть при 86. вулиці. Перед кількома днями власник дому містер Претті звернувся до поліції з проханням, звільнити його з неприємного товариства духа.

— Перед 19 роками — оповідав містер Претті — убили в тому домі молоду дівчину. Від тієї пори повторялися постійно таємничі і несамовиті явища. Мешканці дому чули зойки, зідхання, оклики рятунку, удари до дверей і ніхто не міг при тому ствердити співпраці якоїнебудь людської руки. Претті оповідав, що він сам доволі часто бачив якесь дивне марево, одягнене в білий одяг, при чому від горішньої частини марева било якесь особливе світло. Багато мешканців покинуло несамовитий дім, бо зі страху перед маревом не могли іноді цілими ночами очей зачинити.

Та й поліція не могла собі дати ради з духом при 68. вулиці Ню Йорку і він по давньому відстрашує мешканців.

—o—

МЕТАЛІ, ДОРОЖЧІ ЯК ДІЯМАНТИ.

Самоцвіти тоді дорожчі, коли їх мало і коли багато покупців. Технічно цінні металі дуже швидко тратять вартість, бо техніки раз-у-раз винаходять способи дешевшої експльоатації.

Перед десятком літ винайшли подруги Ноддак рідкий металь реній, котрого ґрам коштував 5.000 марок, значить кільоґрам пять міліонів. Треба було переробити цілі вагони відпадків, щоб дістати ґрам того металю.

Небавом люди відкрили, що в парі з плятиною реній дає знамениті термопари, а сам металь добрий подвижник (каталізатор), винайдено способи продукції, що ціну ренія наблизили до ціни золота.

Тепер реній добувають цілими кільоґрамами в Ганау.

На початку нашого століття вольфрам був дорожчий ніж золото. Технічне пристосування збільшилося тепер так, що майже тону денно переробляють на дротики до жарівок.

Не так іще давно алюміній (глин) не був дешевший від золота і дарунки алюмінієвих „гусячих пер" були в моді.

Безмірно дорогий металь ґалій понизив свою вартість удвацятеро. Тепер у Мансфельді добувають його з легкістю 60 кг. річно. Цей металь цікавий тим, що топиться уже при 30°. В термометрах показує температуру до 1000°, як амальґам із ртутею, кращий як із сріблом до пльомбування зубів, бо при тім зовсім нешкідливий.

Покищо найдорожчий ґерманій (крім раду). Надається до виробу найдорожчих оптичних скол та в електротехніці для виробу випрямників перемінного струму, отже можна надіятися, що і його ціна з 600 марок за ґрам теж небавом упаде.

Фр.

ЧИСЛО ПЛАНЕТ.

Число малих планет, яких шляхи, величина та інші дані відомі, доходять до 1300. Та крім тих планет найдено ще велике число зовсім маленьких небесних тіл, яких дані ще не обчислені. Досі сфотографовано таких „смотриків" до 50.000 тисяч! Чи варто ними займатися і всіх їх досліджувати? Деякі з них мають дуже дивні дороги і тим притягають увагу астрономів. Деяка частина тих планет може стрінутися з нашою землею та дослівно впасти нам на голову. (Автім деякі вже це зробили). Але обчислити місце, де вони та, найважніше, коли вони те зроблять — майже неможливо.

Хіба треба спокійно чекати, аж така „плянета" впаде на голову.

Фр.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

Стрінулися два приятелі. Один із них запитав:

— Чи жиє ще твій батько?

Другий відповів:

— Помер перед роком у 60-ім році життя, зовсім сивий.

На те перший:

— Мій батько вже має 95 літ, але в нього ні знаку сивого волосся.

— Неімовірне — сказав приятель.

— Зовсім імовірне та можливе, бо мій батько ще й молодім віці зовсім полисів.

По широкому світі.

Б. австрійська цісарева Зита зі сином Оттоном виїхала до Брюселі.

Альбанське пресове бюро заперечує поголоску, немов би щлюб короля Ахмета Зогу мали відложити.

Совітський маршал Єгоров, заступник наркома війни, попав у неласку. На його місце мабуть прийшов командант київської військової округи Фетько.

Австрійський канцлер Шушніґ виголошує нині в 19. год. велику промову, яку трансмітуватиме радіо не лише в Австрії, але також в Англії, Америці, Італії, Чехословаччині, Швайцарії, Швеції, Мадярщині та в Німеччині.

Бельґійський міністр закордонних справ Спак заявив у парляменті, що Бельґія не може довше зволікати з визнанням анексії Абісинії, зате у ближчому часі не визнає еспанського національного уряду.

Австрійські професійні спілки збирають серед своїх членів підписи під заявою „в обороні вільної, суспільної, християнської, німецької Австрії"; вони заявляють вірність канц. Шушніґові.

8 китайських літаків збомбардувало японський острів Формозу, вбиваючи 8 осіб і ранячи 29.

Американська комуністична партія, що має 75.000 членів, скликала до Ню Йорку пленарне засідання центрального виконавчого комітету.

З промов українських послів у соймі.

У вчорашньому числі подали ми короткий звіт з засідання сойму, на якому відбувалася дискусія над буджетом міністерства хліборобства. Сьогодні подаємо у скороченні промови українських послів, що у тій дискусії забирали слово.

ПАРЦЕЛЯЦІЙНІ ПРАКТИКИ В НАШОМУ СЕЛІ.

Промова посла Василя Болюха, виголошена 22-го лютого на пленарному засіданні сойму при дебаті над буджетом міністерства хліборобства.

Посол Болюх стверджує, що на відтинку піднесення продукції та рентовности хліборобських господарств не було в останньому часі ніякої поправи. Дехто може уважати за додатне явище хліборобський експорт, але цей експорт можливий тільки коштом недоїдання широких мас зубожілої людности. Якби внутрішня консумція збільшилася, то експорту майже не булоб.

Де шукати причини цих незначних осягів у ділянці хліборобської господарки. „Годжуся — говорив пос. Болюх — з тими промовцями, які ствердили, що діє тут лиха господарка міністерства хліборобства. Якби воно кермувалося чисто господарськими мотивами, а не суспільно-політичними, себто на терені південно-східних воєвідств національними оглядами, то господарські висліди булиб без сумніву слідні. П. референт правильно підкреслив, що ми повинні змагати до раціонального виконання земельної реформи. Тоді без сумніву моглаб прийти поправа, на жаль, її нема. Хліборобське громадянство у трьох південно-східних воєвідствах є предметом політично-нац. експериментів. Воно цілком поза скобками зацікавлення міродатних чинників, хоч піднесення господарської структури і господарської культури цього громадянства лежить в інтересі держави". Промовець наводить низку прикладів, які стверджують, що подання у справі комасації перетримують у бюрах староств і воєвідських урядів довгий час без полагоди, що не переводять меліорації, що нема кредитів на освітні цілі. Нема мови про родинні сплати. Суспільно-соціяльна структура на теренах південно-східних воєвідств належить до найгірших у цілій державі. Бесідник стверджує, що на відтинку парцеляції в останньому часі прийшло велике погіршення. Нема випадку, щоб тепер при парцеляції великої земельної власности українцеві продали хочби один морг. Бесідник наводить низку прикладів: українцеві не хочуть продати землі — мовляв — він не має хліборобської кваліфікації; польці римо-катол. віросповідання не дається дозволу купити землю тільки тому, що вийшла заміж за українця; поляк власник 8-моргового господарства, що не може вижити своєї численної родини, й тому хотів би це господарство продати, щоб купити деінде більше, не може продати українцеві навіть одного морга, бо тоді не міг би купити на терені цілої Польщі ані пяди землі. І т. д.

В кінцевій частині пос. Болюх ствердив, що український селянин, який своєю довголітньою працею збагачував великих земельних власників, має передусім право на цю землю. Тому міністр повинен змінити своє становище у справі виконання земельної реформи.

УКРАЇНСЬКІ ХЛІБОРОБИ НЕ МОЖУТЬ КУПИТИ ЗЕМЛІ.

Промова посла д-ра Степана Барана, виголошена на пленарному засіданні сойму 22-го лютого ц. р. при дебаті над буджетом міністерства хліборобства.

У польській державі діють три земельні закони, що творять свого роду комплекс: закон з 17-го грудня 1920. р. про військове осадництво, який діє тільки у східніх воєвідствах, загальний закон про виконання земельної реформи з 28-го грудня 1925 р. і третій закон, найновіший, з 14-го квітня 1937 р. про обмеження в обороті нерухомостями, що повстали з парцеляції. Крім цих трьох законів, виключно земельних, є ще закон, що не стоїть з ними у безпосередньому звязку і не належить до комплексу земельних законів, а саме закон про границі держави з 9-го липня 1936 р. чи пак розпорядок Президента Річипосполитої з 23. грудня 1927 р.

На основі першого закону перевели військове осадництво і сьогодні він не має більшого практичного значіння. Згідно з другим законом переводять парцеляцію у більших розмірах на терені трьох південно-східних воєвідств і на Волині. Цю парцеляцію переводять всюди на некористь місцевої людности. Промовець вніс у тій справі у червні 1937-го р. обширну інтерпеляцію до міністра хліборобства і земельних реформ, на яку дістав відповідь, що уряд мусить вести кольонізацію львівського і тернопільського воєвідства кольоністами з шости західніх повітів львівського воєвідства, бо ті повіти: Переворськ, Ланцут, Ряшів, Кольбушова, Ніско і Тарнобжеґ мають найбільший відсоток сільського пролетаріяту і найбільше перелюднені.

Таким чином минулого року уряд перевів парцеляцію цілої низки маєтків на терені повітів заліщицького, борщівського, чортківського й копичинецького. Як парцелювали напр. маєток Монастирок у борщівському повіті, місцеві, як теж і з сусідніх громад, українські хлібороби внесли подання до воєвідського уряду в Тернополі, щоб могли купити землю на цій парцеляції, але майже всім їм відмовили. Так само влада не дала дозволу місцевим громадянам, української і польської національности в селі Підліски, мостиського повіту, купити землю з розпарцельованого жидівського маєтку, який призначила для кольоністів. Те саме діється і на Волині.

Кожному, хто знає земельні відносини південно-східніх воєвідств, ясно, що велике перелюднення села у цих воєвідствах не уступає зовсім перелюдненню у келецькому воєвідстві, чи в повітах львівського воєвідства, що лежать на захід від Сяну. Що більше, келецьке воєвідство і повіти між Сяном, Вислою і залізничою лінією Ярослав—Краків, знаходяться, принайменше в перспективі, у тому положенні, що будуть в орбіті великої центральної промислової округи, підчас коли великі периферії східніх воєвідств, тернопільського і волинського, не мають цілковито такої надії навіть у найдальшій будуччині.

Як наслідок такого положення бувають такі факти, як той, що трапився минулого року: з двох громад борщівського повіту кільканацять людей перейшло демонстраційно за Збруч, хоч добре знали, яка доля їх там чекає. І це трапилося в повіті, який не знав комуністичної аґітації і в якому не було комуністичних ячейок.

Українській людности робить велику кривду закон про обмеження в обороті нерухомостями. На терені тернопільського і станиславівського воєвідства на основі цього закону українець не може купити нерухомости в місті. Такі випадки були в Заліщиках, Борщеві, Хоросткові та інших містах. Тому, що виконання цього закону належить до політичної адміністрації і не залежить безпосередньо від ресорту міністра хліборобства і земельних реформ, треба інґеренції цього міністра, щоб не було тих обмежень в обороті землею, які досі є на тому терені.

ПОСТУЛЯТИ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА НЕ ЗНАХОДЯТЬ ЗРОЗУМІННЯ.

Промова посла Івана Заваликута, виголошена на пленумі сойму 22-го лютого ц. р. при дебаті над буджетом міністерства хліборобства.

Пос. Заваликут обговорив у своїй промові справу меліорації ґрунтів та реґуляції рік. У нинішніх часах нема на ці ціли майже ніяких фондів. А тимчасом справа меліорації для українців особливо пекуча. Бо коли українцям не дають права купувати землю з парцеляції, то вони тільки при допомозі меліорації можуть збільшити видайність свого ґрунту.

Уряд іґнорує справу всяких меліорацій на наших землях і рівночасно, коли на цілі кольонізації на тих землях призначує щорічно десятки міліонів, за які будують навіть цілі оселі для кольоністів, як ось у борщівському та заліщицькому повіті, на ґрунтові меліорації не призначує нічого.

Українська людність ставиться до справи меліорації ґрунтів дуже прихильно і готова дати працю у виді шарварків і дешевого робітника, домагається тільки державної технічної допомоги і потрібних до того матеріялів.

У тісному звязку з тим стоїть справа реґуляції рік та забезпеки перед повенями, які нищать хліборобські ґрунти.

Функції колишнього меліораційного бюра Краєвого Галицького Виділу перебрала Хліборобська Палата у Львові, але вона не має необхідних фондів. Тому промовець зголосив таку резолюцію: „Сойм взиває уряд призначити відповідні фонди на цілі приватних ґрунтових меліорацій, як теж і на публичні меліорації на терені південно-східних воєвідств, зокрема на меліораційні цілі у звязку з реґуляцією та на саму реґуляцію рік Прута й Черемоша.“

Подяка.

Сим почуваюся до обовязку зложити щиру подяку в імені власнім як також і в імені моєї доні Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТИ“ у Львові за виплату повної обезпеченої суми по моому бл. п. Мужеві д-рові Володимирові Кобільникові, вікарієві в Самборі.

Незвичайно совісна полагода справи виплати обезпеченого капіталу уповажнює мене поручити це єдине українське Товариство взаїмних обезпечень на життя найширшим колам українського громадянства.

Львів, в січні 1938.

Марія Кобільникова.

ХОЧУТЬ ВИГНАТИ ТРОЦЬКОГО З МЕКСИКА.

Мексиканська Робітнича Федерація ухвалила резолюцію, якою домагається виселення Троцького з Мексика. Троцькому роблять закид, що він не притримується умовин, на яких дали йому дозвіл на побут у Мексику.

—o—

Памяти Мітрата Тита Войнаровського.

В перечисленні заслуг такої Людини, якою був бл. п. о. крилошанин Тит Войнаровський, поминула українська преса (мабуть з незнання) одну важну ділянку, де Покійний полишив добру память і якнайкращий приклад.

В 1910 р. перейшов о. Тит Войнаровський до Львова вже як відомий громадянський діяч та економіст. Але одночасно його знали вже не як мрійника про українське виховання молоді, тільки як успішного реалізатора тієї ідеї.

В 1908 р. оснувала Філія Р. Т. П. („Руського Т-ва Педагогічного“) у Гвіздці коло Коломиї, отже в окрузі, звідки о. В. був послом, приватну народню школу. На удержання тієї школи зложив був о. Войнаровський у Головній Управі Р. Т. П 1.500 корон та зложив заяву, що буде складати на ту ціль свої посольські дієти. З фонду о. Войнаровського виплачувала тодішня Рідна Школа (давно Р. Т. П.) по 110 кор. місячно на школу у Гвіздці — в тому часі, коли ціле річне удержання школи коштувало 1.400 кор. Ця школа була зразу одноклясівкою. відтак 2-клясівкою, а в 1914 р. постановила Гол. Управа перемінити її на 3-клясову. Ходило до неї 70—80 дітей і то не тільки з Гвіздця, але й із Малого Гвіздця. Хомяківки та Кулачковець. В часі світової війни, з приходом москалів — школа впала.

Ще й друга приватна школа Р. Т. П. мала мати удержання з фонду о. Войнаровського, а саме в Пістині косівського повіту. Але ця школа перейшла по місяці іствування на краєвий етат, тому, очевидно, і пропала.

Не буде воно дивно, що коли такий реальний прихильник Рідної Школи опинився у Львові, то зараз на загальних зборах 1. квітня 1911 р. вибрали о. Тита Войнаровського головою Рідної Школи. На цьому становищі він побув до 1. листопада 1913 р., коли то рішуче відмовився бути дальше головою (вибрали неприявного о. Теодозія Лежогубського, що зрікся того самого місяця).

В часі головування о. Войнаровського Рідна Школа (Р. Т. П.) вже набирала признак всенародньої установи й виявляла сильні змагання до розросту. Тимчасом статут Товариства звалював цілу діяльність на Головну Управу (Виділ), а не давав йому одночасно засобів на працю в ширшому обемі. Наростала вже й боротьба за саму назву Товариства. І от на перебудову Товариства з назвою включно зважився Гол. Виділ за головства о. Войнаровського. На Заг. Зїзді 4. квітня 1911 р. прийшла під наради зміна статуту Р. Т. П. Але треба було зняти цю точку з порядку дня, бо учасники в більшости не могли погодитися на предложену нову назву — „Українське Педагогічне Товариство“. Одначе рушена ідея таки перемогла: зміну назви перевели 2. II. 1912 р.

Цих кілька заміток кидаю на вічну, добру память б. рідношкільного Голови.

Л. Ясінчук.

Льондон не вдоволився відповіддю Саляманки.

Прем. Чемберлен заявив у палаті громад, що відповідь еспанського нац. уряду на ноту у справі бомбардування бритійських кораблів його не вдоволює. Ближчих інформацій він відмовив з огляду на те, що тепер бритійський уряд щойно розглядає подрібно еспанську ноту.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ОЧИЩУЮТЬ ДОЛИНУ ТУРІЯ.

Як повідомляє національна головна кватира, цілий вчорашній день національні війська переслідували ворога, при чому знищили 3 ворожі позви. Національні війська заняли стратегічно дуже важні гори Галіяна й Альбаніза та село Вілляеспезі — тепер вони дальше очищують долину Турія

НОВИНКИ.

— **Перший ювілейний концерт** з нагоди 30-ліття композиторської праці Василя Барвінського відбудеться заходами Союзу Українських Професійних Музик, у пятницю 4. березня ц. р. у великій салі Лисенка в год. 20.15. Цей перший концерт присвячений камерним творам Василя Барвінського. У програму концерту входять: фортепянове тріо [illegible], фортепянове тріо [illegible] і варіяції на фортепяновий секстет [illegible] у переробках [illegible] в годинах від 9—12 і від 4—7. Для членів [illegible] знижки за членською виказкою.

— **Народні строї на вечір народної пісні.** Вже [illegible] зголошення, що [illegible] невидані досі вбрання. Багато нового принесе Лемківщина, цікаві також будуть шляхотські строї з Березова коло Коломиї, а „Косів. Українське Нар. Мистецтво“ є прецікаві строї з Підляшшя й Полісся, що їх можна виповичити. Треба тільки забезпечити собі їх участь.

— **Загальні Збори Союзу Українських Адвокатів** у Львові відбудуться в суботу 26. лютого 1938. р. в год. 11. передполуднем у власній домівці при вул. Костюшка ч. 5, на І. поверсі.

— **Бал, Вечерниці українських адвокатів** на допомогу вдовам і сиротам по адвокатах відбудуться в суботу 26. ц. м. вечором у салях Народнього Дому при вул. Руговського ч. 22.

— **Виступ Любки Колесси у Львові.** Дня 15. березня ц. р. відбудеться у Великому Театрі у Львові концерт творів Чайковського. На цьому концерті виступить наша відома піяністка Любка Колесса. Дириґуватиме дир. Бердяєв.

— **Новий керманич відділу безпеки.** Віцестароста К. Слугоцький з Яворова обняв керму відділу безпеки воєвідського уряду у Львові.

— **Страшне самогубство двох дівчат.** В „Українських Вістях“ з 25. ц. м. (ч. 41) читаємо: В Сільці коло Єзуполя, на приходстві о. Петра Янкевича, знайшли домашні дня 21. ц. м. у калюжі крови дві дівчині, доньки емер. дир. гімназії Джерджа зі Станиславова, Софію та Меланію, з перерізаними жилами. Нещасні дівчата приїхали з матірю в гості до діда о. Янкевича. Жахливий випадок викликав у цілій околиці велике враження. Одна з дівчат мала 21 років, друга — 23 роки. Слідство ствердило випадок самогубства. Що було причиною самогубства — невідомо.

— **Смерть лещетаря.** Учень 5-ої кляси вселюдної школи у Львові С. Стиран у часі їзди на лещетах по горбках вул. 22. Січня так нещасливо впав на лещетарський кийок, який тримав у правій руці, що вибив собі око. Хлопця відвезли до лічниці, де він по кількох годинах помер.

— **Великий комуністичний процес у Коломиї.** Від кількох днів відбувається в Коломиї процес проти 39-ох підсудних за комуністичну діяльність. Акт обвинувачення спирається головно на зізнаннях підс. Петра Одудяка. На розправі підс. Одудяк заявив, що до вини не почувається і відкликав свої зізнання зі слідства кажучи, що у слідстві зізнав те, що йому казали говорити. Тому суд відчитав його обємисті зізнання зі слідства на 120 сторінок машинного письма. На розправі 23-го ц. м. на приказ прокуратора арештували в судовій салі двох свідків: Юру Лисидчука та Юру Риптика зі Старого Косова за те, що змінили зізнання.

— **Краєва хроніка.** Підчас пересування вагонів на залізничній стації в Озірній пов. Зборів зударилися вагони. Один вагон злетів з насипу. Тяжко раненого кондуктора П. Сьому зі Львова відвезли до шпиталю в Тернополі.

— **Поліція застрілила Любінецького.** В середу 23. ц. м. поліція застрілила в селі Торськім над Дністром, бандита Едмунда Любінецького та його товариша П. Белецького. Третій спільник Дмитро Кіцкан утік, але його зловила поліція в Шершенівцях. Четвертого члена ватаги М. Тимчука поліція арештувала у Ворохті і відставила до Чорткова, де він буде відповідати за кілька грабункових нападів. Ось так вдалося поліції зліквідувати грізну ватагу бандита Любінецького, що від довшого часу гуляла на Поділлю.

— **Велитенські зловживання у Варшаві.** На приказ прокуратора окружного суду у Варшаві поліція перевела основну ревізію у фінансовім бюрі окружної дирекції державних лісів у Варшаві. Одночасно поліція арештувала начальника фінансового бюра Антонія Черецького, касіера Врублевського, уряднички: Гелену Лосьневичеву і Марію Відаль та урядовця Владислава Якубського. Урядовець Ян Каліч утік і за ним розіслали стежні листи. Арештовані допустилися грошевих зловживань, що сягають кількадесять тисяч золотих.

— **Зїзд астрономів з цілого світа.** З початком серпня ц. р. відбудеться великий зїзд і міжнародній конгрес астрономів цілого світа у Стокгольмі, що відбувається що три роки. Перший конгрес відбувся в 1922 р. у Римі. До Стокгольму приїде коло 400 астрономів, з того 40 зі Злучених Держав.

— **Згоріло 900 домів.** У долішньому Єгипті пожежа знищила чотири села. Згоріло 900 домів, три особи згинуло. Втрати дуже великі.

— **Число радіослухачів поодиноких держав.** Статистика міжнародного радіо-союзу виказує, що в поодиноких державах є таке число слухачів: у Німеччині 9,087.454, в Австрії — 619.623, в Бельгії — 1,008.169, в Болгарії — 34.000, в Данії — 704.062, у Франції — 4,163.692, в Англії — 8,479.500, на Мадярщині — 383.274, у Польщі — 861.256, в Румунії — 215.808, у Швеції — 1,041.787, у Швайцарії — 504.132, у Югославії — 154.265. Чехословаччина згідно зі статистикою з 1. січня ц. р. має 1,037.458 радіослухачів.

— **Міліонерки покидають Америку.** Недавнє Барбара Гаттон, яка дістала у спадщині 50 міл. долярів і вже віддалася вдруге за данця гр. Гавґвіца-Ревентльова, зреклася американського громадянства і прийняла громадянство Данії. Тепер друга багата американка, Лорейн Менвіл Дрессельгайс, що дістала у спадщині 10 міл. долярів, теж зріклася американського громадянства і прийняла громадянство Голяндії.

— **Платні для вдів і сиріт.** Пенсійський комітет палати послів конгресу у Вашинґтоні одобрив проект закону, щоби признати пенсії вдовам і сиротам ветеранів американської армії з останньої світової війни. Вдови ветеранів, які служили при війську бодай три місяці, діставалиб місячно по 22 долярів, і сироти нижче 16 років по 6 долярів. Обчислюють, що тепер є таких осіб, які моглиб діставати платні, понад 188.000. На початок річні витрати на платні сягалиб 68 міл. долярів.

— **Безмірне богацтво Злучених Держав.** Злучені Держави займають 6% простору земної кулі і 7% її населення. Америка вживає 48% кави всього світу, 53% цини, 56% гуми, 21% цукру, 72% шовку, 36% вугілля, 42% заліза, 47% міди, 69% земного олію. Злучені Держави мають 60% телефонічних і телеграфічних улаштувань, 80% моторових возів, 33% залізниць усього світу. Америка продукує 70% земного олію, 60% пшениці та бавовни, 50% міди і заліза, 40% олова і вугілля, що продукує ввесь світ. Злучені Держави мають майже 11,000.000.000 долярів у золоті, або майже половину цього монетарного металю. Мають теж дві третини банкових засобів цивілізованого світу. Купна сила громадян Злучених Держав, що доходить до 130 міл. осіб, є більша ніж 500 міл. европейців або понад біліона людей в Азії. Америка — це країна з найбільшими у світі можливостями. Теперішня скрута вказує тільки на застій і занепад нор-

мального господарського життя великого народу найбагатшої країни у світі.

— **Літаки на пропаганду безбожництва.** Центральна рада союзу безбожників у Москві дістала від большевицького уряду шість літаків, які будуть „першою повітряною ескадрою безбожників" у світі. З літаків будуть поширювати безбожники протирелігійну літературу по цілому СССР.

— **Син міліонерки — волокитою.** В околиці Перон у Франції поліція притримала минулої неділі волокиту Альберіка Ріхтера, який мав при собі ледви 10 сантимів. Притриманий рішуче запротестував за обвинувачення його за волокитство кажучи, що має міліоновий маєток і не потребує просити за допомогою. Одначе поліції не повірили йому і посадили до арешту. Одначе виявилося, що арештований є сином власнички маєтку і замку в департаменті Есн. Син був огородником на замку. Минулого тижня мати звільнила його з праці і не виплатила зі якої винагороди.

— **Снігові і бурevії.** Над Сх. Прусією і прибалтійськими державами лютував буревій і сніговії. Верства снігу доходить в деяких місцях до кількох метрів. Пристань у Ризі заблокували ледяні криги. — Над Долішним Єгиптом лютував пісковий буревій, що знищив коло 800 домів і змів з поверхні землі два села. 15 осіб є убитих.

— **Здорова пожива.** Людський організм є так скомплікований, що не можна на ньому переводити досліди. А скільки то мам, не маючи досвіду, дає дитині ... страви, а навіть шкідливі. Здоровля треба дуже пильнувати і старатися, щоб страви були засобами у відповідні складники, які триматимуть цей цілий організм у силі. Страви мусять бути легкострawні і повинні мати вітаміну, гематину, залізо, ін. органічні сполуки, які впливають на збільшення крови; крім цього вони мають соли вапна і фосфору, потрібні до розросту костей і мязів, лецитину — властивий корм для нервів та кисловоди, товщ, білко, тощо. Всі ці складники у великій кількости мають вівсяні платки КНОРР, тому як молодий так і старий може щодня вживати їх, а з уваги на велику кількість цих складників, які впливають у великій мірі на розбудову людського організму — страви з вівсяних платків КНОРР повинні бути щоденним харчем немовлят і дітей, зокрема у шкільнім віці.

Посмертні згадки.

Іван Кузьмінський, б. поручник УГА, помер 23. ц. м. у Львові. Похорон відбудеться в пятницю 25. ц. м. в 4. год. попол. на Старім Знесінні, вул. Маньковського ч. 8. В. Й. П!

Дописи.

СТРИЯЩИНА.

Свято Просвіти в Добрянах відбулося 19. лютого. Взяло в ньому участь 300 членів. Велика саля Нар. Дому не могла всіх гостей помістити, тому вирішув проєкт будови нового дому, на що присутні деклярували з місця відповідні суми. Підчас цілого свята панував зразковий порядок. Свято відбулося без алькоголю і тютюну.

Молодь Добрівлян не курить і не пє. Так постановили собі молоді в селі і цього дотримуються. Зате старші уладили собі забаву з вишинком горілки таки в читальні „Просвіти".

КАЛУЩИНА.

Курс дириґентів. Заходом філії „Просвіти" в Калуші відбувається в часі від 7. II. до 6. III. ц. р. одномісячний курс для вишколу читальняних дириґентів. Курсові проводить п. Мир. Струк. На курсі вчиться 22 дириґентів з різних читалень повіту.

Нова читальня. У Лдзінім Горішнім основано в цьому році читальню „Просвіти", яка з весною ц. р. приступає до будови власного дому.

Навчання неграмотних. У звязку з акцією поборювання неграмотности у ювилейному році „Просвіти" більша знака читалень у повіті приступила до навчання неграмотних, яких відсоток у нашому повіті, головно у гірських районах, д. поважний.

Відзначення читальні. На конкурсі чистоти й естетичного уладження читальняної домівки виріжнено в цьому році читальню „Просвіти" в Хотіні.

Грабежі в Калуші. В останньому часі поширилися після деякої перерви в Калуші численні крадежі з вломами. Зокрема жертвою тих вломів упало кільканадцять наших міщан, яким невислідженi досі злодії заграбили всю готівку та всяку хатню обстанову. Оті всі крадіжки, які не є новиною, бо вони бували і минулими роками, на жаль, не навчили досі наших міщан нічого, зокрема ідея складати всю готівку до банкових вкладів та хатні рухомости обезпечувати від вломів є для них повнищо чужа.

Новий лавник-українець. На місце померлого лавника Калуша, бл. п. дир. Т. Барипи, вибрала міська рада 10. II. ц. р. нового в особі місцевого адвоката д-ра Ів. Совальського.

Загальні Збори філії „Сільського Господаря". Дня 13. II. ц. р. відбулися в салі Народнього Дому в Калуші звичайні загальні збори філії „Сільського Господаря". На збори прибули делегати від 81 кружків „С. Г." та від поверх 20 кооператив. Зборами проводив урядуючий заст. голови філії дир. В. Матвіїв, що перебрав цю функцію після померлого голови дир. Т. Барипи в грудні м. р. Обширний діловий звіт з діяльности філії за мин. рік інж.-агр. Дубрівного, доповнений касовим і секретарським звітом дир. Ступницького, виказав цю велику й відповідальну роботу, що її робить для піднесення хліборобської культури філія „Сільського Господаря". При цьому слід зазначити, що на цю працю не дістала філія ні сотика державної чи самоврядної підмоги. Цікаве й те, що наші рільники, зорганізовані при кружках „С. Г.", втративши терпець вичікувати на сторонню поміч, виконали у минулому році поважні господарські роботи, меліорації луг та ін. власним трудом. До матеріяльного піднесення сільсько-господарської праці в повіті причинилася у великій мірі кооперація всіх видів, тобто споживча, молочарська і банкова. Недотягнення чи пак каригідне занедбання у господарськім житті калуського повіту — це недоцінювання ваги садівництва, яке всупереч пропаганді розвивається розмірно слабо, хоч Калущина і Рожнятівщина мають знамениті до цього умовини. Після дискусії вибрали заг. збори нову Раду філії з дир. Генрихом Ковалем як головою. Увесь час зборів панував наскрізь діловий настрій, а голосів усіх присутніх вичували ми щиру волю прийти з підмогою нашому хліборобству, щоби всесторонньо двигнути його на вищий ступінь культури.

ПЕРЕМИШЛЬ.

З гараздів у Дубеччині. Виділ читальні „Просвіти" в Костевій у Дубеччині, пов. Перемишль, вніс 28. м. м. до повітового старости прохання на дозвіл на виставу і забаву. На прохання виділ дістав таке письмо: „Starostwo Powiatowe Przemyskie. L. Pol. P. 5/196/38. Przemyśl, dnia 4. II. 1938. Do Zarządu Czytelni „Proświty" w Kosztowej. Starosta powiatowy przemyski nie uwzględnia wniesionej tu przez tamt. Zarząd prośby z dnia 28. I. b. r. i zakazuje na podstawie § 2. rozp. M. S. Wewn. z dnia 28. XII. 1933. o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (Dz. U. R. P. Nr. 103 poz. 801) urządzenia w dniu 6. II. b. r. w lokalu Czytelni „Proświty" w Kosztowej przedstawienia p. t. „Kochannia w miskach i prawdywe bohactwo", oraz zabawy tanecznej, ponieważ stosunki bezpieczeństwa, panujące w Kosztowej, nie przemawiają za udzieleniem takiego zezwolenia i urządzenie imprezy publicznej zagrażać może bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu. Od tej decyzji przysługuje prawo wniesienia odwołania do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie przez Starostwo przemyskie w ciągu dni 14, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia decyzji. — Za starostę powiatowego: Mr. Jan Starzecki, wicestarosta." — Виділові читальні, здивовані таким заказом, вибралися до староства довідатися, чому не видано їм дозволу, бо не бачили за собою ніякої вини. Дотичний референт заявив делегатам, що читальня в Костевій не заслуговує на дозвіл на імпрезу, бо діти в селі кидають камінням. Тепер делегатам стало ясно. Дня 23. м. м. члени читальні влаштували були спільну традиційну проскуру. На цю проскуру приїхав власним автом односельчанин, власник інсталяційного заведення в Перемишлі. Авто, та ще більше рефлектор, стало для дітей великою атракцією. Великий стовп світла з рефлектора (було це вечором) заохотив дітей до забав, опісля й до влаштування невинної „снігової війни". Тут треба зазначити, що авто стояло кількадесять метрів від читальні, а ця невинна снігова дитяча баталія відбувалася ще дальше від читальні. В одному моменті надїхав фірою лат. парох з Вахірця, що вертався з почтаркою з „дому людового" в Костевій. Чи поцілила його яка снігова куля чи ні — це годі ствердити, досить, що він зробив до староства донесення, що аж сім каменюк упало на нього і що шось тиждень мав обвязану голову та що цьому всьому винна читальня „Просвіти". Знаємо з цілком достовірного джерела, що в тому часі діти зовсім не кидали камінням, лиш обкидувалися снігом. Але розвій читальні та її культурно-освітня праця ксьондзу-пробощу з сусіднього Бахірця не по душі, тож шукає всяких претекстів, щоб спинити її працю. Так за невинні дитячі забави приходиться читальні терпіти.

„Tobie, rusinie, trzeba wyrżnąć czarne podniebienie". Селяни з наших західних окраїн оповідають нам такі цікаві речі, якими повинен би заінтересуватися хтось із компетентних чинників та які подаємо без коментарів: Село Бахір, повіту Березів, що було колись чисто українське, сьогодні внаслідок довгілішнього натиску та мішаних подруж у більшости польське. Діти тих кільканадцятьох родин, що ще лишились вірні своїй церкві та нації, примушені вчитись римо-кат. релігії. Перед кількома днями тамошній ксьондз залитав у школі сина Йосифа Сави польських молитов. А коли той як греко-ка-

---

✝

Степан Гладишовський

ем. суддя, б. сотн. У. Г. А., заст. голови Т-ва ім. П. Могили, член дирекції Пов. Т-ва Кредитового у Львові

помер у 59-му році життя дня 24. лютого 1938. р. — Похорони відбудуться в неділю дня 26. лютого з Анатомії на Личаківський цвинтар.

На похорони запрошує приятелів і знайомих

Рідня.

толик не знав польських молитов, тоді ксьондз викинув малого Саву з класи без плаща і шапки на мороз. До другого сина Василя Гната з Ходорівки сказав: „Тобє, русінє, тшеба вижнонць чарне поднебєнє". Наука ксьондза не пішла в ліс. По науці польські діти кинулись на малого Гната та справді хотіли перевести операцію „обрізання" — але „чорного піднебіння". Бідний хлопчина вийшов з тої операції покалічений на лиці. Тій церемонії обрізання пригладався з вікна школи — як нас запевняють — управитель школи й ані словом не реагував.

З відчитової салі. Заходами Учительської Громади і Т-ва ім. П. Могили відбувся 15. ц. м. в салі „Української Бесіди" черговий виклад. На тему „Універсал Української Центральної Ради та акт злуки всіх українських земель у практичному світлі" говорив проф. д-р Старосольський Володимир зі Львова. Виклад проф. Старосольського викликав велике зацікавлення.

З ощадностевої акції. Заходами Українбанку „Віра" й О. С. У. К. відбулась минулої пятниці у великій салі Народнього Дому повітова анкета в справі поширення дрібної ощадности. Основний реферат про дрібну ощадність та про технічне ведення виголосив інж. Раковський зі Львова. По рефераті відбулась оживлена дискусія, в якій брали участь дир. Стаціяр Осип, дир. Гуда Антін, п. Нагайський Василь та ін. Дрібноощадностевою акцією цікавиться у нас вже доволі людей. В анкеті взяло участь понад 200 плянових кооперативних робітників. **К-н.**

Спорт.

ЗАКЛИК ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА"

Ювилейні торжества „Просвіти" почались. Минулої неділі привезли лещетарі з Мараморської Білої Гори чашу з землею, як ювилейний дар „Просвіті" від спортовців-лещетарів. Тепер задумують вони, зорганізовані в Карпатськім Лещетарськім Клюбі, черговим слотом ушанувати ювилей „Просвіти". Будуть це **масові лещетарські змагання** під гаслом: „Цілий Львів на лещетах".

Просимо всіх громадян, що колинебудь мали щось спільного з лещетарством, поцікавитись цею імпрезою КЛК та масово явитися дня 27. лютого ц. р. в год. 11. передполуднем на Погулянці коло ресторану коли вже не як змагуни, то хоч як видці і тим способом причинитися до повного успіху лещетарських змагань.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта".

СКЛАД УКРАЇНИ НА МЕТЧ ІЗ КРАКОВІЄЮ.

Україна вступить в неділю 27. п. м. до гаківкового метчу з Краковією в такому складі: **Сиріпій (Чура), Лисик, м-р Дицьо, Бучацький, Маринець, Юрчик I, Марковський, Юрчик III, Ліщинський (Бубела).**

Цей метч відбудеться на ледовищі Погоні при вул. Шимоновичів у год. 7. вечором.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY. Czasopismo poświęcone zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. Rok XII. Nr. 1—2. Styczeń—luty 1938. Lwów.

MORZE. Organ Ligi Morskiej i Kolonialnej. Rok XV. Nr. 2. Luty 1938. Warszawa.

PION. Tygodnik literacko-społeczny. Rok VI. Nr. 5, 6 i 7. Warszawa.

SITZUNGSBERICHTE DER MATHEMATISCH-NATURWISSENSCHAFTLICH - AERTZLICHEN SEKTION. Ukrainische Sevcenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg. Heft XXVI. (Juli 1937—Dezember 1937). Lemberg. 1938.

VÖLKERBUND. Revue de politique internationale. VII-e Année. Nr. 18. 15. Janvier 1938. Genève.

ZEITSCHRIFT FÜR GEOPOLITIK. 2. Heft, 15. Jahrgang. Februar 1938.

BULLETIN du Bureau de Presse Ukrainien. Publication mensuelle. Nr. 30. Paris.

PROMETHEE. Organe de défense nationale des Peuples du Caucase, de l'Ukraine et du Turkestan. XIII. Année. Nr. 134. Janvier, 1938. Paris.

L'APICOLTORE MODERNO. Anno XXIX. N. 1. Gennaio, 1938. Torino.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 25. II. год. 7.30 „Незвичайна подорож“ премієра.

Субота 26. II. год. 7.30 „Незвичайна подорож“.

Театр Різнородностей:

Пятниця 25. II. год. 7.30 „Дімок з карт“

Субота 26. II. год. 7.30 „Дімок з карт“.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ЗБІРКА:

25. II. Мазепа.

СТРІЛИСЬКА.

26. II. Маруся Богуславка.

27. II. Пісня Бескиду.

28. II. Гетьман Полуботок.

1. III. Мазепа.

ХОДОРІВ.

2. III. Хмара.

3. III. Пісня Бескиду.

4. III. Гетьман Полуботок.

5. III. Подружий метч.

6. III. Мазепа.

Театр готує до вистави оперу Лисенка „Утоплена“.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій“ екзот. фільма.

АТЛЯНТИК: „Царський курієр“ на основі Жіль Верна.

ВАНДА: „Останні дні Помпеїв“, „Багате бідниятко“.

ҐРАЖИНА: „Знахар“.

ЕВРОПА: „Каля Наг“.

КАСІНО: „Почалося у поїзді“.

КОПЕРНИК: „Останнє ім'я засудженого“.

МАРУСЕНЬКА: „Чорти побережжа“ (Мек Лаглен).

МЕТРО: „Кроваві перли“, „Королева танцю“.

МІРАЖ: „Невдачник“ (Ал. Дюмпа).

МУЗА: „Коли цвіте бузок“.

ПАКС: „Варвара Радзивилівна“.

ПАЛЯС: „Обожана“ з Мартою Еґерт.

РАЙ: „Я збрехала“.

РІЯЛЬТО: „Королева Вікторія“.

СВІТ: „Промінна загадки“, „Ексцентрична жінка“.

СТИЛЕВЕ: „Лише ти“ та ревія.

ТОН: „Князь Ікс“ (Соня Геніє), „Лет очайдухів“.

УТІХА: „Замаскований їздець“ (Кен Майнард) і ревія.

ХИМЕРА: „Моє щастя це ти“ (Вен. Джіл., Міранда).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Острів Ява“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовид“ (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 25. лютого 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Еміль і детективи“; 11.45 Твори А. Лядова в пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Главунов в пл.; 14.00 Італійські пісні у вик. К. Мосваль-Чайковського в супр. форт.; 14.20 Легка музика в пл.; у перерві в год. 14.40 Повторення умовин конкурсу В. К. К. О.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лима „Голови до позолоти“, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Доктор із Вольштина“ гутірка для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорами; 16.15 Розр. концерт; 16.50 19.45 Актуальна гутірка; 17.00 Вишкіл волі дитини; 17.15 Від Атен до Байрайту: Федичковська сопр., Карпатський баритон і діньдьоги; 17.50 Огляд видань; 18.00 Сєговий комунікат і спорт. гутірка; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Музика Берліоза в пл.; 18.30 Програма на завтра; 18.35 „Двоспів про зиму“ Генр. Збежховського; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Пан Бенет“ ком. Ол. Фредра; 19.30 Легка музика з пл.; 19.40 Лещетарські змагання в Лятгі; 20.00 Концерт присвячений творам Легара; у перерві коло год. 21.00 Веч. денник, Актуальна гутірка; 22.10 Танк. музика в пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика в пл.

Субота, 26. лютого 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісоньки; 11.40 Вальси з балетів, пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Концерт бажань із пл.; 15.20 Технічна скринька; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Справедливий присуд“; 16.15 Військ. оркестра; 16.50 18.35 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 На шляхі в Бретанії; 17.15 Форт. твори Г. Фрідмана; 17.50 Наша програма 18.00 Спортова гутірка та „Після бігу на 18 км.“; 18.10 Розр. концерт у вик. сальон. тріа; 18.35 Для села: Самоволя; власне чи куповане насіння; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Меч Хороброго“ опов. Генр. Мосцицького, „На східних окраїнах“; 20.00 „Віденські вальси“, оперетка І.І. Штравсів (батька й сина); у перерві коло год. 20.40 Веч. денник, Актуальна гутірка; 22.00 Танк. музика, орх. і нар. капеля; у перерві в год. 22.50—23.00 Останні вістки, огляд преси, метеорольог. комунікат.

Неділя, 27. лютого 1938

8.15 Хліб. Газетка. Музика з пл.; 8.30 Про пастівні рослини; 8.40 Музика з пл.; **8.50 Плекання тільних корів, гутірка в українській мові виг. Ром. Лехницький,** коло год. 10.30 Після богослуження Оперові фрагм. у вик. симф. орх., пл.; 11.30 Репортаж із життя; 12.03 Симф. поранок, орх., форт., віол.; 13.00 Фільм. огляд; 13.10 „Вилікуваний самовбивник“, гумореска; 13.25 Оперетков і пробоєвики, сальон. орх., спів; 14.40 Представляємо співеріїв, авд. радіоконкурсу; 14.45 Для села: Огляд ранків рільних продуктів, Музика з пл., Село у шлеській поезії; 15.45 Для дітей: „Зелінти“ опов., З моря та побережжа, Музика з пл.; 16.05 Форт. ресітал Г. Штомпки; 16.25 Італ. твори у вик. В. Єнджеєвської в супр. форт.; 16.45 Анпиця та життя; 17.00 Бавмося весело, танк. вечірка для молоді, орх., спів; 17.55 хвилина бюра студій; 19.00 Театр Уяви: „Патент“ комедія Люіджі Піранделльо; 19.25 Авд. про Сенкевича; 20.00 Розр. концерт, спів, форт.; 20.35 Спортові вістки; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.00 Лещетарські світові змагання у Лятгі; 21.30 Танк. музика, у перерві в год. 22.50 Ост. вістки.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 25. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібнички, 17.00 Бразилійська форт. музика; БІЛГОРОД 18.30 21.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.25 18.00 Орх. концерт, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера; ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей, 17.20 Солісти, 19.25 „Баль у зоо“ розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Нар. мельодії, 20.10 21.00 „Зузаннина тайна“ інтермецо Вольф-Ферарія; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Питання нар. соціялізму; Середньовічний замок, Музика з пл.; МІЛЯНО 19.00 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПОСТ ПАРІЗІЕН 22.00 23.00 24.00 „Віденка“ оп. О. Штравса; ПРАГА 16.10 Оперетові мельодії, 16.35 Серенада на тріо Бетовена, 21.30 Скрипк. концерт Прокофієва; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Форт., 21.30 22.00 23.00 „Ля Бру'аль“ драма Вільдрака; РИМ 21.00 22.00 Оперетові мельодії.

Субота, 26. лютого 1938.

БЕРЛІН 21.00 Святоч. концерт; БЕРОМІНСТЕР 21.00 22.00 „Циганський барон“ оп. Ів. Штравса; БІЛГОРОД 18.15 Скрипка, 20.00 Хор; БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 18.45 19.0 Циг. орх., сол., 21.00 Циг. музика; ВІДЕНЬ 11.30 Нар. музика, 19.10 20.00 Концерт симф. орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні у вик. хора, 18.30 Акордеон; КОШИЦІ 19.00 Трансм. з Пряшева: Д-р С. Гойдич: Духнович у переписці з Василівнами, Концерт хору гр.-кат. учит. семінарії (у прогр. Лисенко, Леонтович), Концерт нар. пісень у вик. балалайкової орх.; МІЛЯНО 14.00 15.00 „Фігарове весілля“ оп. Моцарта, 21.00 Комедія; ПРАГА 18.00 Вес. муз. програма, 20.00 21.00 „Король волоцюг“ оп. Фр'мля; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви, 22.10 Франція у пісні, вок. авд., 23.05 Симф. концерт; РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 „Люіза Мілер“ оп. Верди; СОФІЯ 18.30 Хори, 19.00 Фортеп'ян, спів, 22.20 Музика, пісеньки.

Неділя, 27. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.25 Улюблені мельодії, 20.00 21.00 Вечір танку; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.45 22.20 Циг. музика, 17.00 19.30 Військ. орх; ВІДЕНЬ 15.40 Муз. варіяції на вос. теми, 19.30 20.00 Військ. орх., 20.30 21.00 „Карнавал“ попурі, сопр., тенор, барит., форт., орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Для дітей, 14.30 Португальські пісні та музика; КЕНІҐСБЕРҐ 20.00 21.00 „Моніка“ оп. Достали; КОШИЦІ 18.00 Концерт хору гр.-кат. богослов'в; МІЛЯНО 15.30 18.00 19.00 „Борис Годунов“ оп. Мусоргського, 22.00 Скрипка; МІНХЕН 19.30 20.00 21.00 „Пімста лилька“ оп. Ів. Штравса; ПРАГА 12.25 Оперетова музика, 17.50 18.00 Твори Бетовена та Штравса; РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Бетовенівський фестіваль, 20.00 Сценка, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 19.45 Розр. музика, 21.00 22.00 Орх. концерт.

БІРЖА.

Львів, 24. лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·87 88·40, Доляри американські 5.26·50, 5.24·00 Доляри канад. 5.26·00—5.23·50, Фльорени гол. 296·04—294·30, Франки фр. 17·36—17·16, Франки швайцарські 122·85—122·05, Фунти англ. 26·54—26·38, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·40 Кор. дан. 118·50—117·65 Кор. норв. 133·38—132·40, Корони шв. 136·79—135·80, Ліри італ. 21·80—20·70, Марки фінлянд. 11·72—11·25, Марки нім. 107·00 —100·00 Шилінги австр. 96·00—89·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 120·00 — 114·00

Акції.

Банк Польський 112·00 Цукор 36·0, Вугіль 30·75, 31·50, Ліліпоп 62·50, Моджеїв 14·50, Островець 55·50, Старахович 39·25, 39·75, 39·75, Габербуш 48·25.

Тенденція сильніша.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·00, 64·25, 3 інв. 1 ем. 82·38 серія 91·00, 3 пол. інв. 2 ем. 83·00 серія 93·50, 5 конверс. 68·75 прем. дол. 43·15, 4 консол 66·50

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 24 лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	3·50 зол.
молоко	18—19 сот.
(вйця копа)	3·50 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця слаба.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Секції Книговодів при СУПРУГА відбудуться у вівторок, 8. березня 1938 р. в год. 18-ій в домівці СУПРУГА, при вул. Коперника ч. 26, I. пов. з таким порядком нарад: 1) Відкриття Заг. Зборів. 2) Відчитання протоколу ост. Заг. Зборів. 3) Звідомлення з діяльности за 1937 р. 4) Звіт Провірної Комісії. 5) Одобрення діяльности Виділу. 6) Вибір нового Виділу й Провірної Комісії. 7) Вільні внески. На випадок браку вимаганої правильником Секції скількости присутних, другі Заг. Збори відбудуться в год. 19-ій в тій самій домівці з тим самим порядком нарад, без огляду на скількість присутних членів. — **Виділ Секції.** **450**

У вчорашньому числі „Діла“ зайшла помилка при оголошуванні Загальних Зборів Т-ва „Праця“, тому спростовуємо: Загальні Збори госп.-техн. Т-ва „Праця“ відбудуться не 10. березня, а **в неділю 13. березня 1938 в год. 10.** в салі „Міщанського Братства“ Руська 3, I. **Рада Товариства „Праця“.** **446**

МЕШКАННЯ

СОНЯШНА кімната, лазничка особі на становищі до винайму. Куркова 14. I. м. ч. 6. 440 2-?

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ, солідний працівник, пише на машині, шукає провінц. патрона від травня. Адміністрація „Рік практики“. 451 1-1

РІЖНІ

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що існує від 20 літ ІВАН МАРІЯЦЦ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помркованих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. I. 2719 1?-30

НА КАРНАВАЛ викончає убрання фракові, смокінгові, віцитові. Колонтая 10, тел. 215-37. Ціни низькі. 449 1-4

ОГОЛОШЕННЯ.

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик

Видає Видавнича Спілка „Діло“.

З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів Ринок 10